

Bestuursverslag 2018

Voorwoord	3
1. Verslag van de Raad van Toezicht	4
2. Verslag Medezeggenschapsraad	6
2.1 Voorwoord	
2.2 MR onderwerpen	
2.3 Samenstelling MR	
2.4 Vergaderkalender	
3. Verslag Bestuur	8
3.1 Voorwoord	
3.2 Missie en doelstelling	
3.3 Organisatie	
- De Medezeggenschapsraad	
- Code goed bestuur	
- Klachtenregeling	
- Leerlingen aantallen en kenmerken	
- Toelatingsbeleid leerlingen	
3.4 Onderwijs	
- Onderwijskwaliteit	
- Onderwijsactiviteiten	
3.5 Personeel	
- Personele bezetting	
- Ziekteverzuim	
- Scholing	
- Terugdringing werkdruk	
3.6 Huisvesting	
4. Financiën	23
4.1 Exploitatieoverzicht 2018	
- Toelichting op exploitatieoverzicht	
4.2 Balans	
- Financiële positie en balans	
4.3 Financiële positie en kengetallen	
- Verkorte balans: realisatie t/m 2018, prognose 2019 - 2023	
4.4 Begroting 2019	
- Toelichting op de begroting	
4.5 Treasury	
5. Toekomst en continuïteit	31
5.1 Ontwikkelingen	
5.2 Continuïteitsparagraaf	
5.3 Risicoanalyse	
6. Jaarverslag	35

Voorwoord

Ter afsluiting van het kalenderjaar 2018, heeft u hierbij het jaarverslag van de Stichting Voorschotense Openbare School (VOS). Dit jaarverslag bestaat uit het bestuursverslag en de jaarrekening. Met dit jaarverslag legt het bestuur verantwoording af over het gevoerde beleid en de beschikbaar gestelde middelen over het kalenderjaar 2018.

In dit jaarverslag geven we het gevoerde beleid in 2018 weer en kijken we, waar mogelijk, vooruit.

Het jaarverslag is met grote zorg opgesteld met als doel inzicht te geven in het gevoerde beleid in 2018. Mochten er desondanks onduidelijkheden zijn, neemt u dan contact met ons op.

Multatulilaan

Ter Lips

1. Verslag van de Raad van Toezicht

Stichting VOS heeft een Raad van Toezicht (RvT) die invulling geeft aan het interne toezicht op de school. De RvT is belast met vaststelling dan wel goedkeuring van de begroting, het jaarverslag (inclusief het bestuursverslag en de jaarrekening), het strategisch beleid en eventueel andere daartoe binnen het bevoegd gezag aangewezen besluiten. De RvT draagt zorg voor aanwijzing van de accountant die belast is met de controle van de jaarrekening. De RvT vervult het werkgeverschap ten opzichte van de directeur-bestuurder. De RvT streeft er hierbij naar invulling te geven aan goed werkgeverschap en heeft daarbij de beschikking tot bevoegdheden ten aanzien van benoeming, schorsing, ontslag en beloning. Daarnaast staat de RvT de directeur-bestuurder en de locatieleiders met raad terzijde en fungeert als klankbord en strategisch partner. Daarbij hanteert de RvT als leidraad de kwaliteit van het door de organisatie geboden onderwijs, de uitgangspunten van openbaar onderwijs waarbij ieder kind welkom is, het centraal stellen van de ontwikkeling van ieder kind, de rechtmatige verwerving en doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van middelen en de naleving van de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs.

In 2018 is de Raad van Toezicht acht keer bijeen geweest en heeft zich in de reguliere vergaderingen over diverse vraagstukken gebogen. Als eerste wordt de kwaliteit van het onderwijs op de beide locaties van De VOS gevolgd aan de hand van de bereikte resultaten en de voortgang van het jaarplan en het strategisch plan. De RvT streeft naar een constante verbetering van kwaliteit van het onderwijs en organisatie, dit onderwerp komt dan ook regelmatig terug op de agenda. Daarnaast heeft de RvT veel aandacht voor de kwaliteit en het beheer van de beide locaties, voor personele vraagstukken, voor financiën en voor de communicatie met de ouders. In het bijzonder kunnen daarnaast twee externe ontwikkelingen worden genoemd die in 2018 geregeld de aandacht van de RvT hebben gehad. Dit betreft ten eerste de ontwikkelingen in het onderwijs in Voorschoten waar de gemeente Voorschoten bouwplannen heeft die zullen leiden tot een grotere vraag naar plaatsen op basisscholen. De VOS voelt vanuit de eigen visie een bijzondere inspanningsverplichting om hierin een rol te spelen. De tweede ontwikkeling die de aandacht van de RvT heeft gevraagd, zijn de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt waar krapte is ontstaan. De VOS zoekt daarin naar creatieve oplossingen die recht doen aan de eisen die we stellen aan goed onderwijs. Daarbij is de inzet ook om de werkdruk voor de leerkrachten te verlagen. Tenslotte heeft de RvT zich in de rol van werkgever voorbereid op het vertrek van onze directeur-bestuurder Peter van Berkel. Hij heeft aangegeven in de zomer van 2019 te willen vertrekken. Hierop anticiperend, heeft de RvT al in 2018 het wervingproces van een opvolger gestart. In dit proces trekt de RvT gezamenlijk op met de Medezeggenschapsraad (MR) van de school.

De RvT streeft er steeds naar om goed verbonden te zijn aan de partijen die met elkaar De VOS vormgeven. De leden van de RvT zijn allemaal ouders van kinderen die op De VOS naar school gaan of die dat hebben gedaan. De RvT heeft een constructief contact met de directeur-bestuurder, de locatieleiders, het team en de MR. De leden van de RvT spreken de Medezeggenschapsraad tweemaal per jaar persoonlijk. Desgewenst heeft de RvT contact met externe partijen zoals de Gemeente Voorschoten of collega-scholen in de regio. Jaarlijks evalueert de RvT het functioneren van de leden en de RvT als geheel.

De Raad van Toezicht bestond in 2018 uit de volgende leden:

- mevr. Annemiek Overboom (voorzitter),
- dhr. Martijn Laurens (vice voorzitter tot 1 september 2018),

- mevr. Yvette Keen-Middendorp (vice voorzitter vanaf 1 september 2018),
- dhr. Lars Marijt,
- dhr. Alex de Jong (vanaf 1 september 2018),
- dhr. Cees Dreef (tot 1 augustus 2018).

Vooruitlopend op het vertrek van de heer Laurens op 1 januari 2019, heeft de RvT de heer Sander Blom aangenomen als nieuw lid per 1 januari 2019.

Mevrouw Overboom is bestuurder in de ouderenzorg en heeft in de RvT de portefeuille algemene zaken.

De heer Laurens is ondernemer in de verzekeringsbranche en heeft in de RvT de portefeuille secretaris en ICT.

Mevrouw Keen-Middendorp is controller en heeft in de RvT de portefeuille financiën.

De heer Marijt is docent en heeft in de RvT de portefeuille onderwijs en huisvesting.

De heer de Jong is contractbeheerder en zal in 2019 een portefeuille op zich nemen.

De heer Dreef is advocaat en had in de RvT de portefeuille juridische zaken.

De leden van de RvT zetten zich onbezoldigd in en ontvangen jaarlijks een onkostenvergoeding van € 500,- per persoon voor hun werk.

De directeur-bestuurder van De VOS is de heer Peter T.A. van Berkel.

De RvT heeft kennis genomen van het bestuursverslag van de directeur-bestuurder en kan zich hierin vinden.

De Raad van Toezicht bedankt de directeur-bestuurder, de locatieleiders, het team van De VOS en de leden van de MR en de beide Ouderraden voor hun inzet in 2018.

2. Verslag Medezeggenschapsraad

2.1 Voorwoord

De Wet Medezeggenschap op Scholen (WMS) verplicht elke basisschool om een Medezeggenschapsraad (MR) te hebben. De MR vertegenwoordigt ouders en personeelsleden en praat namens hen met het schoolbestuur/schooldirectie over beslissingen die hen aangaan. De MR probeert een sfeer van openheid te bevorderen, zodat alle betrokkenen bij school op de hoogte blijven van wat er speelt en daarop kunnen reageren.

De belangrijkste instrumenten van de MR daarbij is het instemming- en adviesrecht. De MR heeft instemmingsrecht op onder meer de onderwijskundige doelstellingen van een school. Dat betekent deze doelstellingen alleen met instemming door de MR kunnen worden opgesteld of gewijzigd. Instemmingsrecht heeft de MR ook bij plannen voor fuseren met een andere school, bij het vaststellen of aanpassen van het schoolreglement en het beleid dat de school heeft om ouders op school te laten helpen. De MR heeft adviesrecht op de hoofdlijnen van de begroting en over de aanstelling of ontslag van de schoolleiding, over nieuwbouw of een belangrijke verbouwing van de school.

2.2 MR onderwerpen

2.2.1 Onderwerpen algemeen

De MR van obs. De Vos heeft diverse algemene onderwerpen op de agenda. Deze onderwerpen kunnen worden aangedragen door alle geledingen binnen de MR. Dit zijn dus punten die door zowel de ouders als door de leerkrachten kunnen worden ingebracht. De voorzitter van de MR kan individueel besluiten om het punt op de agenda te plaatsen, of het aangedragen punt breder door alle leden laten beoordelen en hierna een besluit nemen over het plaatsen van het betreffende punt op de agenda.

2.2.2 Onderwerpen ter advies/besluit

De MR van obs. De Vos heeft naast de bij 2.2.1. beschreven onderwerpen, ook onderwerpen waar een advies of besluit aan ten grondslag ligt. Deze punten zijn jaarlijks terugkerende zaken, zoals o.a. de begroting, het jaarplan, het vakantierooster en de schoolgids. Veelal zijn dit jaarlijks terugkerende zaken en zijn dit vaste agendapunten, maar er kunnen ook ad hoc verzoeken en incidentele procedurele zaken zijn. In 2018 is o.a. gesproken over het Treasurystatuut, het inkoopbeleid, het dragen van eigen risico bij ziekte van werknemers, de inzet van ICT en het rekenprotocol. De niet vaste punten kunnen worden aangeleverd door de directeur-bestuurder en de RvT van obs. De Vos dan wel door externe partijen. De MR zal ingediende en geplande punten bespreken en hierop handelen door het direct nemen van een besluit, het uitbrengen van een advies, of het punt verder analyseren en hulp vragen van interne of externe adviseurs. De genomen besluiten en geformuleerde adviezen worden teruggekoppeld naar de indiener of het betreffende primaire ontvangend orgaan.

2.3 Samenstelling MR

Personeel	Ouders
Anja du Chatinier ML (01-01-2018/01-06-2018)	Daniel Goos (Voorzitter per 01-10-2018)
Barbara Wolfslag ML (01-01-2018 / 01-06-2018)	Krijn Smalenburg (Voorzitter tot 01-10-2018)
Julia Drillenburg ML (01-09-2018 / heden)	Eelco van den Berge
Anette (01-09-2018 / heden)	Kirsten Vos
Renske Bronsveld TL	Bart Visser (Secretaris)
Anja de Prie TL (secretaris)	

2.4 Vergaderkalender 2018

Plaats vergaderingen:

Gebouw obs. De Vos

Locatie: Ter Lips 1b

2251 DM Voorschoten

2018 januari-juni

15 januari 2018

20 februari 2018

22 maart 2018

23 april 2018

29 mei 2018

28 juni 2018

2018 september-december

13 september 2018

18 oktober 2018

29 november 2018

3. Verslag Bestuur

3.1 Voorwoord

Per 1 januari 2017 is de VOS gestart met een nieuwe bestuursvorm. De stichting wordt bestuurd door een college van bestuur, bestaande uit één natuurlijk persoon, de directeur-bestuurder. Deze vertegenwoordigt de stichting, zolang de WPO niet anders bepaalt. De directeur-bestuurder is verantwoording verschuldigd aan de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de stichting, onverminderd het bepaalde ten aanzien van de gemeenteraad in deze statuten en de WPO.

Het jaar 2017 jaar kenmerkte zich door onrust binnen het basisonderwijs. Deze onrust zette zich voort in het jaar 2018. Grote zorgen zijn er ook in 2018 over de krapte op de arbeidsmarkt, de (toenemende) werkdruk en de salariëring van het onderwijzend personeel.

Deze zorgen worden door het personeel van de VOS gedeeld en ervaren. Het vervangen van afwezige leerkrachten blijkt, in vergelijking met vorige jaren, steeds moeilijker te worden.

Dankzij de creativiteit en (extra) inzet van medewerkers, konden groepen van leerkrachten worden voorzien.

De school zal alert moeten blijven op goede potentiële leerkrachten en de wijze van binding. Werkdruk is, vanwege het persoonlijk ervaren, een lastig onderwerp. In verschillende gesprekken is dit thema aan de orde gesteld en zijn acties ondernomen. (zie pag. 21: 'Terugdringen werkdruk')

Dit zal komend jaar niet anders zijn en vervolgstappen zullen worden ondernomen.

De acties van het onderwijzend personeel hebben geresulteerd in salarisverhoging voor leerkrachten. Hierbij is het onderwijsondersteunend personeel en directie niet inbegrepen. In 2018 zijn hierover onderhandelingen gestart, die waarschijnlijk hun vervolg in 2019 zullen hebben.

Daarnaast heeft de overheid middelen ter beschikking gesteld met als doel de werkdruk binnen het primair onderwijs te verminderen.

3.2 Missie en doelstelling

In augustus 2015 is tijdens een studiedag een traject gestart met als doel de bestaande missie en visie ter herijken. Deze herijkte visie werd in augustus 2016 aan het team gepresenteerd. Per schooljaar zal het team van de beide locaties één visiepijler in de spotlights zetten. In 2016-2017 was dat 'Ontwikkelen vanuit een veilige basis' (Multatulilaan) en 'Leren van en met elkaar' (Ter Lips). In het schooljaar 2017-2018 staan 'Leren van en met elkaar' (Multatulilaan) en 'Ontwikkelen vanuit een veilige basis' (Ter Lips) centraal. Deze pijlers staan als vast agendapunt ter bespreking op elke locatiebijeenkomst.

Missie

Onze leerlingen zijn trots op wie zij zijn en wat zij kunnen. Zij waarderen anderen om diezelfde redenen. Vanuit hun eigen kracht zijn zij voorbereid op hun volgende stap.

Visie

Ontwikkelen vanuit een veilige basis

Met ons openbaar onderwijs leggen we een veilige basis voor de kinderen. Dit is een voorwaarde voor ontwikkeling. We creëren een aantrekkelijke leeromgeving waar fouten

maken mag. Het gehele team straalt vertrouwen uit naar de kinderen. Vanuit dit vertrouwen voeren wij gesprekken met de kinderen over hun ontwikkeling.

Ontdekken wie je bent

Vanuit deze veilige basis leren we ieder kind écht kennen; in karakter, leerstijl en interesses. We stellen ons onderwijs zo goed mogelijk af op ieder kind. Wij hechten veel waarde aan de zelfstandigheid van onze kinderen. Dit bevorderen we door ze gedurende hun schooltijd steeds zelfstandiger te laten werken en denken. Dat betekent dat ze niet alleen op het gebied van kennis, maar ook op sociaal gebied, meer en meer verantwoordelijkheid nemen voor hun gedrag.

Vorbereiden op de toekomst

Onze school rust de leerlingen toe, zodat zij zelfstandig en actief kunnen participeren in een geïnternationaliseerde wereld. Onze leerlingen leren kritische denkers te zijn die hun creativiteit inzetten om problemen op te lossen. Daarnaast leggen we ook veel nadruk op samenwerken, zodat zij zich ook ten volle ontwikkelen op sociaal gebied. Zelf werken wij actief samen met ouders als het gaat om burgerschap van de kinderen.

Leren van en met elkaar

Om dit alles waar te kunnen maken is het belangrijk dat we een lerende organisatie zijn. Dat betekent dat we actief van en met elkaar leren en reflecteren op ons handelen. We gebruiken de verschillende kwaliteiten van ons team. Zo creëren wij in teamverband het beste onderwijs voor onze leerlingen en geven wij het goede voorbeeld.

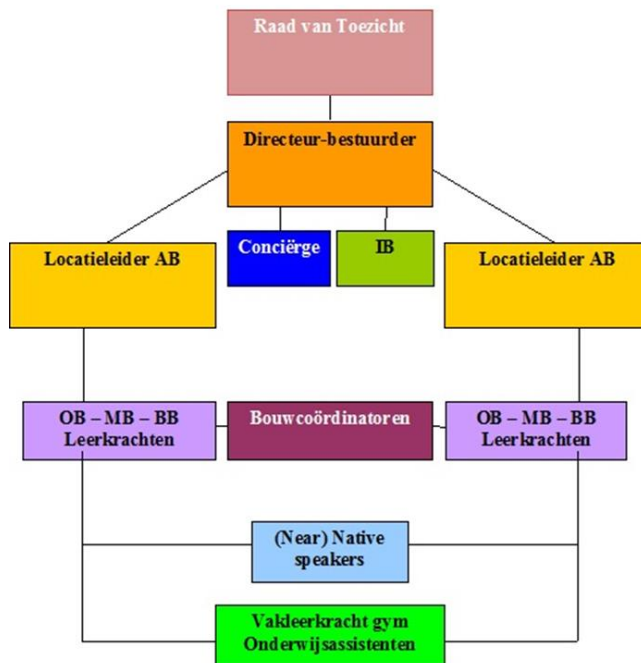
3.3 Organisatie

Obs. de VOS is verdeeld over twee locaties (Multatulilaan, Ter Lips). Per locatie is de dagelijkse leiding in handen van een locatieleider/adjunctdirecteur. Per drie weken wordt een locatiebijeenkomst gehouden, geleid door de betreffende locatieleider/adjunctdirecteur. Samen met de directeur-bestuurder vormen de locatieleiders het managementteam (MT). Gemiddeld komt het managementteam één keer per drie weken bij elkaar.

De locatieleider/adjunctdirecteur heeft wekelijks, op de locatie, contact met de directeur-bestuurder.

Onderwijsinhoudelijke zaken worden maandelijks, per bouw (groepen 1-2, 3 t/m 5, 6 t/m 8), besproken. Voorafgaand aan de bouwvergaderingen is een bouwcoördinatorenoverleg, waarbij de bouwcoördinatoren en het MT aanwezig zijn.

Met de intern begeleider (IB) wordt per zes weken, of eerder indien de noodzaak daartoe is, de stand van zaken rondom de zorg besproken tijdens de MT-IB bijeenkomst.

Uit onderzoek naar ervaren werkdruk blijkt o.a. dat de wijze van overleg, m.n. als het gaat om bouwoverleg als belastend wordt ervaren. De belasting ligt hoofdzakelijk in het feit dat locatie doorbroken wordt vergaderd. In 2019 zal, als proef, gestart worden met een andere organisatievorm van bouwoverleg.

In het voorjaar van 2018 heeft een van de adjunct-directeuren aangegeven van werkkring te willen veranderen. Hierdoor zou een van de locaties zonder leidinggevende het schooljaar 2018 – 2019 ingaan. Een interim adjunct-directeur geeft sinds september 2018 leiding aan de locatie aan Ter Lips.

In het najaar van 2018 heeft de directeur-bestuurder het team ingelicht over zijn vertrek per 1 augustus 2019. De werving en selectie voor een nieuwe directeur is daarna gestart. Een extern bureau heeft de werving en selectie ter hand genomen.

Het vertrek van de adjunct-directeur en de directeur-bestuurder zal gevolgen hebben voor de wijze waarop de school in de toekomst zal worden geleid. Het ligt voor de hand dat een van de locaties zal worden geleid door de zittende adjunct-directeur, de andere locatie door de nieuw aangestelde directeur-bestuurder. Deze is per 1 mei 2019 benoemd.

- **De Medezeggenschapsraad**

Iedere school in het basisonderwijs heeft een Medezeggenschapsraad (MR). Dit wettelijk verplichte orgaan denkt mee, stemt in of adviseert in zaken die met school te maken hebben. De MR bestaat uit vijf ouders en vijf teamleden. Zij vertegenwoordigen de ouders, de kinderen en het schoolteam. De MR denkt mee met het bestuur en adviseert en/of verleent instemming bij zaken die het beleid van de school als geheel betreffen. Dit kan bijvoorbeeld gaan om zaken als huisvesting, onderwijskwaliteit, schoolplan, schoolgids, begroting en formatie. Leden van de MR worden voor twee jaar gekozen. Iedere twee jaar wordt kenbaar gemaakt wie uit de MR vertrekken en welke plaatsen beschikbaar komen. Indien nodig worden verkiezingen uitgeschreven. De verkiezingen vinden voor de zomervakantie plaats. Tijdens de jaarvergadering, medio oktober, zullen de namen van de gekozen MR leden bekend worden gemaakt in de nieuwsbrief van de school en op de website. De MR vergadert om de vier à zes weken. Deze vergaderingen zijn openbaar. De directeur-bestuurder woont een deel van de vergadering bij. Daarnaast is tussentijds overleg tussen een afvaardiging van de MR en het bestuur. Minimaal twee keer per jaar houdt de Raad van Toezicht een gesprek met de MR.

- **Code Goed Bestuur**

Het bestuur hanteert als leidraad voor de kwaliteit van het door de organisatie geboden onderwijs, de rechtmatige verwerving en doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van middelen de Code Goed Bestuur van de PO-raad.

- **Klachtenregeling**

De school heeft een klachtenregeling vastgesteld. Deze is in te zien op de site:

<http://www.obsdevos.nl/onze-school/informatie/protocollen>

In geval van klachten kan het beste eerst op school worden gemeld bij de groepsleerkracht, de directie of bij een van de twee contactpersonen op school.

Indien het overleg met de school geen oplossing biedt, kan contact worden opgenomen met de externe vertrouwenspersoon. Deze externe vertrouwenspersoon is voor onze school te bereiken via de GGD Zuid-Holland Noord: externevertrouwenspersoon@ggdhm.nl

De school is voor de behandeling van klachten tevens aangesloten bij een onafhankelijke klachtencommissie: de Landelijke Klachtencommissie (LKC).

Ook is het mogelijk om naar de onderwijsinspectie te gaan en de vertrouwensinspecteur in te schakelen.

In 2018 zijn geen klachten gemeld.

- **Leerlingaantallen en kenmerken**

Teneinde inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de leerlingenaantallen, heeft de gemeente Voorschoten opdracht gegeven hiervoor prognoses op te stellen. Pronexus¹ heeft een methode ontwikkeld waarmee leerlingenprognoses kunnen worden opgesteld.

¹ Voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs heeft Pronexus prognosemethoden ontwikkeld waarmee integrale leerlingenprognoses kunnen worden opgesteld. Deze prognoses zijn goedgekeurd door de VNG en het Ministerie van OCW.

Onderstaande tabel geeft een overzicht weer van de ontwikkeling van het leerlingenaantal, afgezet tegen de prognose van Pronexus. Het leerlingenaantal per jaar is het leerlingenaantal op de teldatum, 1 oktober, van het jaar daarvoor.

In het schooljaar 2018-2019 is het leerlingenaantal met 11 leerlingen gedaald t.o.v. het schooljaar 2017 – 2018.

Jaar ²	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2028	2033	2038
Totaal 4 t/m 7 jr.	236	235	221	225	220							
Lln. Multatulilaan			260	237	235							
Lln. Ter Lips			219	227	218							
Totaal lln. De VOS	481	483	479	464	453							
Toe-/afname lln.	- 13	-2	-4	-15	- 11							
Prognose Pronexus Lln. Multatulilaan					224	214	204	201	202	199	200	201
Prognose Pronexus Lln. Ter Lips					224	221	234	231	232	244	242	235
Prognose Pronexus totaal	481	483	479	464	448	435	438	432	434	443	442	436
Vershil t.o.v. prognose					+5							

Ten opzichte van 1 oktober 2017 (464 leerlingen), is het leerlingenaantal op 1 oktober 2018 met 11 leerlingen gedaald naar 453 lln. Deze daling valt te verklaren doordat het aantal jaringen ten opzichte van het jaar daarvoor met 5 leerlingen is afgenomen. Het aantal leerlingen dat de locatie Ter Lips bezoekt is met 9 leerlingen teruggelopen.

In de kolom '2018' valt een relatief grote daling van het leerlingenaantal op de locatie Mutatulilaan te constateren. De reden hiervan is dat in het voorafgaande jaar twee groepen 8 de school verlieten i.p.v. de gebruikelijke één groep 8.

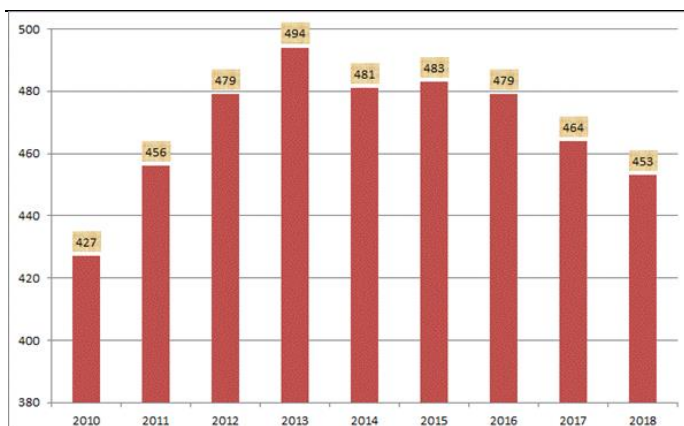
Evenals vorige jaren, kon ook in 2018 niet aan alle kinderen die op school geplaatst zouden willen worden, een plek worden gegeven. De oorzaak hiervan ligt in het feit dat in een aantal groepen het limiet aan te plaatsen leerlingen is bereikt. Dit leidde ertoe dat een aantal kinderen op een wachtlijst is geplaatst. Het lukt de basisscholen binnen Voorschoten over het algemeen, in goed overleg, aangemelde leerlingen te plaatsen.

De verwachting is dat het leerlingenaantal de komende jaren licht zal dalen.

De gemeente Voorschoten is voornemens woningen te bouwen in het gebied Starrenburg III. Door de realisatie van deze woningen (± 300) zal het aantal basisschoolleerlingen toenemen. Gezien de ligging van obs. de VOS, locatie Ter Lips, is de verwachting dat het merendeel van deze basisschoolleerlingen zich daar zal aanmelden. Hiermee is in de prognose van Pronexus reeds rekening gehouden.

Wanneer wordt gestart met de bouw van Starrenburg III is nog niet bekend.

² De leerlingenaantallen zijn de aantallen op de teldatum, 1 oktober, van het voorgaande jaar.
Zie: Leerlingenprognose en ruimtebehoefte basisonderwijs 2018 | Gemeente Voorschoten

Ontwikkeling van de leerlingenaantallen in Voorschoten*:

School	1-10-2009	1-10-2010	1-10-2011	1-10-2012	1-10-2013	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018	Vershil
Obs de VOS	388	427	456	479	494	481	483	479	464	453	- 11
Nuts	251	250	250	251	254	254	248	241	242	242	-
Regenboog	341	335	332	310	306	319	328	344	326	333	+ 7
De Vink	263	227	242	241	241	224	214	217	225	225	-
Emmaus	284	287	289	313	321	323	321	325	323	333	+ 10
Het Kompas	379	367	363	365	386	389	396	420	409	417	+ 8
Fortgens	232	228	231	228	229	232	223	228	223	227	+ 4
G. Deynoot	226	227	229	225	226	228	227	229	232	226	- 6
Totaal:	2.364	2.348	2.392	2.412	2.457	2.450	2.440	2.483	2.444	2.456	
Toe-/afname	10	16	44	20	45	7	10	43	39	12	

• **Toelatingsbeleid leerlingen**

Basisschool de VOS is een openbare basisschool. Vanwege het openbare karakter van de school wordt bij de toelating van kinderen geen onderscheid gemaakt op basis van geloofsovertuiging, geslacht, huidskleur of ras. De toeloop van het aantal kinderen is groter dan de school kan plaatsen. Vanwege deze toeloop van kinderen werd het formuleren van een toelatings-/aannamebeleid noodzakelijk. Wij voeren het volgende beleid:

We maken een onderscheid tussen:

- I. Reguliere instroom.
Hieronder verstaan we het inschrijven van leerlingen die nog niet leerplichtig zijn.
- II. Tussentijdse instroom.
Hieronder verstaan we het inschrijven van leerlingen die van een andere school komen.

REGULIERE INSTROOM.

Afspraken:

- De school maakt een toekomstplanning, gebaseerd op de toekomstige groep 3.
- Uitgangspunt is maximaal 30 leerlingen in groep 3.
- Om die 30 leerlingen in groep 3 te realiseren, worden 32 leerlingen ingeschreven, ervan uitgaande dat er in de tussenliggende tijd altijd leerlingen zullen afvallen.
- Alle aanmeldingen na nummer 32, worden op een wachtlijst geplaatst.
- Vanaf het moment dat kinderen instromen in de kleutergroep, worden de eerste 2 plaatsen

- die vrijkomen, niet ingevuld.
- Bij het bepalen van het plaatsingsjaar, wordt in eerste instantie altijd de grens van 1 januari aangehouden.
 - Voor kinderen die tussen 1 oktober en 1 januari zijn geboren, wordt per leerling extra goed gekeken of ze al door kunnen naar groep 3 of niet.

Gang van zaken:

- Ouders die hun kind willen aanmelden, maken een afspraak met de directie.
- Na een gesprek en rondleiding krijgen de ouders een inschrijfformulier mee naar huis.
- Datum van inschrijving is de datum dat het inschrijfformulier is ontvangen door de administratie.
- Zodra inschrijfformulier is verwerkt, krijgen de ouders thuis een bevestiging toegezonden. Hierop staat vermeld of het kind is geplaatst en voor welke locatie, dan wel dat het kind op de wachtlijst is gezet.
- De directie belt in de maanden februari-maart alle geplaatste kinderen op die het komende schooljaar zullen instromen.
- De leerkracht van de kleutergroep neemt 3 maanden voordat een kind 4 jaar wordt contact op.

Een half jaar voordat een kind 4 jaar wordt (en bij ons op school een plekje heeft) zijn ouders verplicht om hun kind op maximaal 1 school ingeschreven te hebben.

3.4 Onderwijs

3.4.1 Onderwijskwaliteit

Op De VOS maken wij ons sterk voor goed onderwijs. Voorwaarde hiervoor is dat kinderen zich **veilig** voelen en zich van daaruit kunnen ontwikkelen. In alle groepen wordt hier aandacht aan besteed, ondermeer aan de hand van de methode 'De Vreedzame School'.

Door **aan te sluiten bij het niveau van de individuele leerling**, ontstaat bij de leerling een gevoel van competent zijn bij het verwerken en opdoen van nieuwe leerstof. Dit is een voorwaarde om zich, vanuit zelfvertrouwen, verder cognitief te ontwikkelen. Door het voeren van (leer)gesprekken met leerlingen ontstaat duidelijkheid t.a.v. verwachtingen. Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen niveau.

Een **goede overdracht, regelmatige observaties, resultaatmetingen en gesprekken**, verschaffen de leerkracht de kennis die nodig is om goede aansluiting te krijgen bij de ontwikkeling van de leerling op **cognitief gebied en bij de sociaal emotionele ontwikkeling**.

Kinderen groeien op als wereldburger. Van belang is om goede contacten te kunnen leggen met hun mede wereldburgers. Vanaf groep 1-2 bereiden we alle leerlingen hierop voor door o.a. lessen in de **Engelse taal** aan te bieden.

Door de bewuste inzet van **technische middelen en moderne methoden**, ondersteunen we het leren van kinderen optimaal. Zes jaar op een rij, sinds 2013, liggen de **eindresultaten boven het landelijk gemiddelde** van vergelijkbare scholen.

De school heeft als zorg het leveren van kwalitatief goed onderwijs. De kwaliteitszorg richt zich vooral op het verzamelen van informatie over de kwaliteit, zoals:

- het opsporen van sterke en zwakke plekken in het functioneren van de school.

- het registreren van effecten van schoolbeleid, waarbij gebruik wordt gemaakt van o.a.:
 - tevredenheidsonderzoeken bij leerlingen, ouders en leerkrachten;
 - de jaarlijks afgenomen veiligheidsmonitor bij leerlingen (groep 6 t/m 8);
 - het 4-jaarlijks kwaliteitsonderzoek van de Inspectie;
 - het opstellen van een 4-jarige beleidsplan en deze vertalen in jaarplannen;
 - het opstellen en evalueren van jaarplannen;
 - het afnemen van een 2-jaarlijkse Risico Inventarisatie & Evaluatie;
 - gesprekken met ouders en externen;
 - eigen, dagelijkse observaties;'
 - Cito-toetsen m.b.t. het vaststellen van de leerresultaten van (groepen) leerlingen.
- het verbeteren van de zwakke plekken in de schoolorganisatie (hiertoe behoort tevens het formuleren van doelen en het vertalen van deze doelen in bijpassende methoden en instrumenten);
- regelmatige evaluatie waarbij nagegaan wordt of de gewenste verbeteringen ook worden gerealiseerd en een blijvende plek verwerven in de schoolpraktijk, bijvoorbeeld door leerling- en groepsbesprekingen.
- het volgen van ontwikkelingen die van buitenaf op de school afkomen.

Ontwikkelingen 2019

Per 1 mei 2019 is een nieuwe directeur-bestuurder aangetreden. Deze zal, op grond van het schoolplan 2015-2019, verder beleid maken. Per 1 augustus 2019 zou een nieuw schoolplan voor een periode van 4 jaar moeten zijn opgesteld. In overleg met de inspectie van het onderwijs, zal voor het schooljaar 2019-2020 een jaarplan worden opgesteld. Dit jaarplan zal in het verlengde liggen van reeds ingezet beleid. Een vierjaren schoolplan, voor de periode 2020-2024 zal in dit schooljaar worden opgezet.

3.4.2 Onderwijsactiviteiten

In 2018 hebben wij ons ondermeer beziggehouden met het verder ontwikkelen van de:

Computerondersteund onderwijs.

ICT (bijv. de inzet van de methode Snappet), media en technologie zijn ondersteunend aan het leer- en ontwikkelingsproces van kinderen en onderwijs.

De wijze van inzet en de plaats van deze technologie binnen het onderwijs, is een onderwerp van discussie. In 2018 is gestart met het opstellen van een visiedocument, op grond waarvan binnen het team, de MR, het bestuur en de Raad van Toezicht, de discussie omtrent de verdere ontwikkeling van het onderwijs ondersteund door ICT zal worden gevoerd. Dit document zal een dynamisch karakter hebben, immers de ontwikkelingen op dit gebied zijn veelvuldig en vinden in relatief korte tijd plaats.

Doorgaande lijn groep kleuters - groep 3

Met de start van het schooljaar 2017-2018 is begonnen met het uitvoeren van activiteiten, met als doel de overgang van de kleutergroep naar groep 3 soepeler te laten verlopen. Deze activiteiten zijn voortgezet in het schooljaar 2018-2019.

Internationale activiteiten

In 2018 zijn geen internationale activiteiten ontplooid.

Ondersteuning

Om de onderwijskwaliteit te waarborgen zijn twee intern-begeleiders aangesteld. Onder verantwoordelijkheid van, en in nauwe samenwerking met het managementteam, bewaken de intern begeleiders de zorg voor de leerlingen.

Twee keer per jaar worden de resultaten van de toetsen van het leerlingvolgsysteem geanalyseerd, geïnterpreteerd op school en vervolgens besproken met het managementteam. Daar waar nodig worden verbeteringsplannen opgesteld.

Eens per jaar worden de resultaten van de CITO-eindtoets geanalyseerd. Deze analyse wordt besproken binnen het managementteam, de MR en gepresenteerd aan de Raad van Toezicht. Op school werken drie onderwijsassistenten. Door hun inzet is het mogelijk meer aandacht aan individuele en groepen leerlingen te geven. Deze medewerkers zijn op beide locaties aanwezig. Naast 'eigen' mensen werken externen op school. Het betreft hier: schoolbegeleiders die ondersteuning en/of training bieden m.b.t. de verdere ontwikkeling van de school en ondersteuners die aanvullende diensten bieden voor leerlingen die dit behoeven.

Samenwerking basisscholen Voorschoten

Op initiatief van het Directeuren Beraad Voorschoten (DBV) is in 2016 een voortrekkersgroep geformeerd, met als doel uit te zoeken op welke punten in gezamenlijkheid opgetrokken kan worden bij specifieke problematiek. Tevens wilde men nagaan op welke wijze de expertise die aanwezig is op de verschillende scholen gedeeld kan worden.

In oktober 2018 is, vanuit dit initiatief, een studiedag georganiseerd waaraan, op 2 scholen na, alle Voorschotense basisscholen hebben deelgenomen. Deze studiedag werd door de

deelnemers hoog gewaardeerd en voor herhaling vatbaar geacht.

Geconstateerd wordt dat de samenwerking binnen de Voorschotense basisscholen in de loop der jaren is toegenomen. Voorbeelden hiervan zijn: collegiale consultatie tijdens en buiten de bijeenkomsten, overleg m.b.t. het plaatsen van leerlingen en bovengenoemde studiedag.

Sinds augustus 2017 berust het voorzitterschap van het DBV bij De VOS en verzorgt De VOS de verslaglegging van de Kring Voorschoten.

Sociale competentie en democratisch burgerschap: 'De Vreedzame school'

Sinds het schooljaar 2015 – 2016 werken wij met de methode 'De Vreedzame School'. Deze methode is inmiddels niet meer weg te denken uit ons huidig onderwijs. De Vreedzame School is een aanpak sociaal-emotionele ontwikkeling en burgerschapsvorming, waarbij de klas en de school beschouwd wordt als een leefgemeenschap. Kinderen worden gezien en gehoord. Ze krijgen een stem en leren een democratisch burger te zijn. Openstaan voor verschillen en deze kunnen overbruggen, conflicten op een goede manier oplossen, een bijdrage leveren aan het algemeen belang en actief verantwoordelijk zijn voor de gemeenschap staan hierbij centraal.

Onderwijsresultaten

Hieronder geven wij de schoolgemiddelden weer van de Cito eindtoetsen en de bijbehorende landelijk gemiddelden. Tevens geven we aan hoeveel leerlingen naar de verschillende soorten voortgezet onderwijs zijn gegaan, de zgn. uitstroomgegevens.

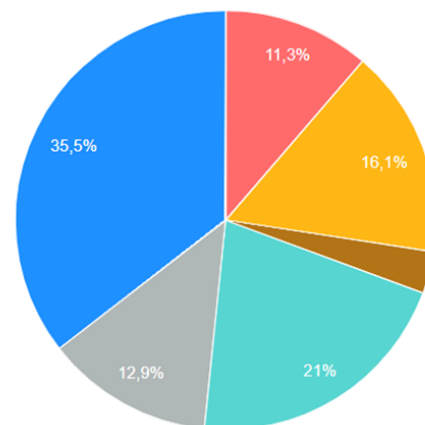
M.b.t. de resultaten op de Cito-eindtoets scoort de school in de periode 2011-2018: voldoende

Schooljaar	Schoolgemiddelde	Landelijk gemiddelde
2011	534,3	535,1
2012	532,8	535,1
2013	536,6	534,7
2014	537,6	536,5
2015	537,8	534,8
2016	534,9	534,5
2017	536,7	535,1
2018	537,8	534,9

Uitstroomgegevens:³

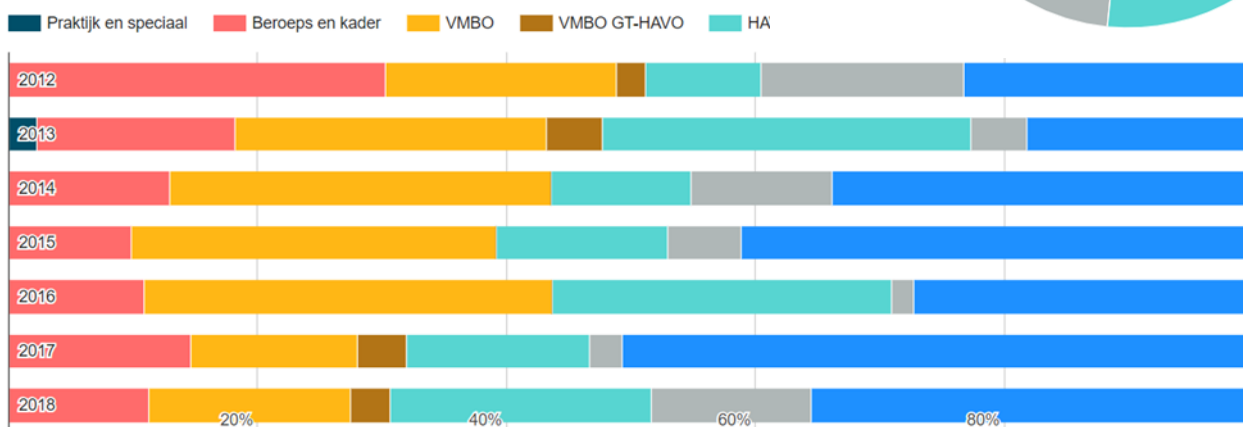
Uitstroom naar de middelbare school in 2018

● Beroeps-Kader
 ● VMBO
 ● VMBO-GT-HAVO
 ● HAVO
 ● HAVO-VWO
 ● VWO

Uitstroom naar type middelbareschool, percentage leerlingen per jaar:

Schooljaren 2011-2012 tot en met 2017-2018, De Vos in Voorschoten

• **Zorgstructuur**

Wij volgen de ontwikkeling van leerlingen aan de hand van methode gebonden toetsen. Deze worden afgenomen nadat de leerlingen enkele weken met nieuw aangeboden stof hebben gewerkt. Het doel is te kijken of de aangeboden stof wordt beheerst.

Daarnaast volgen wij de ontwikkeling van leerlingen met het Kleuter Volgstelsel (leerlingen groep 1-2) en met behulp van het Cito leerlingvolgstelsel. Hierdoor zijn wij in staat een leerachterstand of – voorsprong te signaleren.

Voor het volgen van de sociaal emotionele ontwikkeling en de veiligheidsbeleving van leerlingen maken wij gebruik van ZIEN!

Wij trachten de zorg voor leerlingen zoveel mogelijk binnen de groep aan te bieden. Uitgangspunt hierbij zijn de ontwikkelingsmogelijkheden en talenten van het kind. Indien dit

aanbod niet toereikend is, wordt de hulp van de interne begeleiders ingeschakeld. Zij kunnen de hulp inroepen van externen zoals:

- het ondersteuningsteam om vast te stellen wat de juiste ondersteuning zou kunnen zijn en

³ <https://allecijfers.nl/basisschool/de-vos-voorschoten/>

hoe deze in te roepen;

- het expertteam: deskundigen die gespecialiseerd zijn in ondersteuning aan kinderen en Leerkrachten op het gebied van gedrag, motoriek, taalontwikkeling, kinderen met een ontwikkelingsachterstand, of juist kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

Bovengenoemde deskundigen zijn veelal werkzaam bij het Centrum voor Jeugd en Gezin, bij het samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Leiden en de Ambulante Educatieve Dienst (AED).

Uitstroom SBO 0,4 %

Uitstroom SO 0,0 %

- **Leerlingtevredenheidsonderzoek**

In de periode mei – juni namen wij een leerlingtevredenheidsonderzoek af. Van de gevraagde leerlingen heeft 98% deze peiling ingevuld. Dit onderzoek richtte zich op de thema's:

- * Kwaliteitszorg;
- * Leerstofaanbod;
- * Leertijd;
- * Pedagogisch handelen;
- * Didactisch handelen;
- * Afstemming;
- * Actieve en zelfstandige rol van de leerlingen;
- * Schoolklimaat;
- * Ondersteuning leerlingen;
- * Opbrengsten;
- * Sociale veiligheid;
- * Incidenten;
- * en werd afgesloten met de vraag welk eindcijfer de leerlingen de school geven.

Per thema werden vragen gesteld over verschillende onderwerpen, zoals:

- Ik durf het te zeggen als iets me niet bevalt (als ik iets niet leuk vind);
- De juf/meester besteedt aandacht aan Taal;

- Ik ga met plezier naar school;
- De juf/meester helpt je snel als dat nodig is (je hoeft niet lang te wachten);
- De juf/meester helpt je als je het niet (meer) weet (extra uitleg);
- De kinderen in onze klas gaan leuk met elkaar om;
- De juf/meester laat merken dat ik mijn werk goed doe;
- Ik voel me veilig op school;
- Op school wordt ervoor gezorgd dat ik geen last heb van uitschelden;
- De juf/meester laat ons zelf werk kiezen.

Resultaten van het oudertevredenheidsonderzoek.

Gemiddeld scoort de school 3,28 (3,37 Multatulilaan, 3,18 Ter Lips). Hiermee scoort de school voldoende.

Leerlingen geven de school als eindcijfer een 8,55 (8,7 Multatulilaan, 8,4 Ter Lips)

3.5 Personeel

Personele bezetting

Peildatum: 31-12-2018

Totaal aantal Fulltime medewerkers:	11
Totaal aantal Parttime medewerkers:	25

Personeelssterkte per arbeidsrelatie

Type aanstelling		Totaal	Fulltime	Parttime
Reguliere betrekking	Aantal Personen	36	11	25
	Bezetting (wtf)	26,8737	11,0000	15,8737

Personeelssterkte per deeltijdcategorie

	Totaal	Deeltijd (WTF) cohort					
		0 - 0.2	0.2 - 0.4	0.4 - 0.6	0.6 - 0.8	0.8 - 1.0	>= 1.0
Aantal Personen	36	0	1	9	10	5	11
Bezetting (wtf)	26,8737		0,3254	4,5764	6,6861	4,2858	11,0000

Personeelssterkte per geslacht

Geslacht		Totaal	Fulltime	Parttime
Vrouw	Aantal Personen	30	9	21
	Bezetting (wtf)	22,1185		
Man	Aantal Personen	6	2	4
	Bezetting (wtf)	5,6825		

Personeelssterkte per functiegroep

Functiegroep		Totaal	Fulltime	Parttime
Leraren	Aantal Personen	29	8	21
	Bezetting (wtf)	21,1185		
Adjunct-directeuren	Aantal Personen	1	1	0
	Bezetting (wtf)	1,0000		
OOP ondersteunend/ facilitair personeel	Aantal Personen	1	0	1
	Bezetting (wtf)	0,8000		
Directeur-Bestuurder	Aantal Personen	1	0	1
	Bezetting (wtf)	0,6954		
OOP algemeen personeel	Aantal Personen	3	2	1
	Bezetting (wtf)	2,5000		
Vakleraren	Aantal Personen	1	0	1
	Bezetting (wtf)	0,7598		

Personeelssterkte per leeftijdscategorie

Totaal	Leeftijd cohort											
	0/19	20/24	25/29	30/34	35/39	40/44	45/49	50/54	55/59	60/64	>= 65	
Aantal Personen	36	0	2	4	4	3	5	2	4	5	7	0
Bezetting (wtf)	26,8737		2,0000	3,0425	3,6918	1,7440	3,5663	1,5200	3,3109	3,8455	4,1526	

Toelichting

In 2018 hebben drie medewerkers een werkring elders aanvaard. Twee van het zijn groepsleerkrachten. Voor de vervanging hiervan is een nieuwe leerkracht aangetrokken de

vervanging van de tweede groepsleerkracht is uit eigen personeelsbestand gerealiseerd. Naast het vertrek van de groepsleerkrachten, is één van de adjunct-directeuren van werkring veranderd. Deze plek is, voor het schooljaar 2018 - 2019 ingevuld door een interim manager.

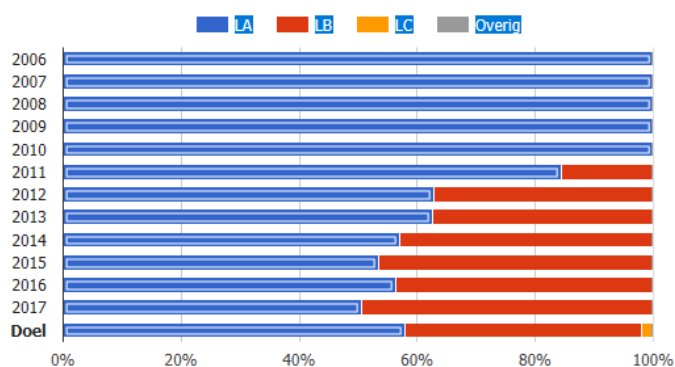
De directeur – bestuurder heeft aangegeven per 1 augustus 2019 met pensioen te zullen gaan. Eind 2018 is een extern bureau benaderd om de werving en selectie te begeleiden.

Functieoverzicht

Schaal	Totaal	Totaal fte	Fulltime	Parttime
0003	1	0,8000		1
0004	2	1,5000	1	1
0007	1	1,0000	1	
L10	16	11,2756	5	11
L11	14	10,6027	3	11
AB	2	1,0000	1	
DC	1	0,6954		1

Funciemix

■ Aandeel leraren per salarisschaal in procenten

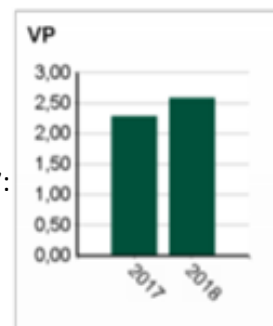
Met de funciemix wordt beoogd differentiatie in het onderwijs aan te brengen. Op De VOS komen leraren die zich hebben gespecialiseerd op verschillende thema's in aanmerking voor een andere beloning. Het gaat bijv. om thema's als: bouw coördinator, specialist rekenen en

taal maar bijvoorbeeld ook een ICT-specialist. Bij de invoering van de functiemix is als doel gesteld dat 58% van de leraren gehonoreerd wordt in schaal LA, 40% in schaal LB en 2% in schaal LC. Het percentage in schaal LC kan omgezet worden naar LB, waarbij het percentage hoger dan 2% zal worden. (1% minder in LC staat gelijk aan 3% meer in LB).

M.i.v. de CAO-PO 2018 zijn de salarisschalen herbenoemd. LA = L10, LB = L11

Ziekteverzuim

Jaar	Aantal medewerkers			Verzuimpercentage		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Totaal	46	46	44	1,38	2,29	2,59

Het ziekteverzuimpercentage is in 2018 t.o.v. 2017 toegenomen met 0,3%. Het verzuimpercentage van 2018: 2,59% ligt onder het landelijk verzuimpercentage van 2017: 4,9%.⁴

Scholing

In het jaar 2018 is zowel individueel als door het gehele team scholing gevolgd. Op de volgende gebieden heeft scholing plaatsgevonden:

Engels:

- VVTO English for all (2 pers.)

Gedrag

- Experttraject ZIEN! (2 pers.)

Gespreksvoering

- Training oudergesprekken
- Oplossingsgerichte gesprekken

Het Jonge Kind

- Landelijk congres Het Jonge Kind (12 pers.)

ICT:

- Snappet: Train de trainer (1 pers.)

Interne begeleiding:

- Congres interne begeleiding (2 pers.)
- Master SEN: Begeleiding (1 pers.)

Klassenmanagement

- Training
- Groep 3

Management

- Middenmanagement

⁴ Zie; https://duo.nl/open_onderwijsdata/publicaties/verzuim-personeel-po-vo/verzuim-personeel.jsp

Rekenen

Cursus rekencoördinator (2 pers.)

4 Studiedagen (gehele team):

Veiligheid en bedrijfshulpverlening

- Preventiemedewerker (2 pers.)
- BHV (10 pers.)
- EHBO (5 pers.)
- Training 'Privacy en gegevensbescherming' (2 pers.)

Terugdringen werkdruk

In het voorjaar van 2018 hebben de onderwijsvakbonden, de PO-raad en het kabinet een akkoord bereikt over het terugdringen van de werkdruk in het primair onderwijs. Hiervoor is een extra bedrag beschikbaar gesteld.

Een externe partij is ingezet om de ervaren werkdruk in kaart te brengen. Dit is gedaan d.m.v. het afnemen van vragenlijsten en gerichte interviews. Een dagdeel van een studiedag is besteed aan de uitkomsten van het onderzoek en de acties die hieruit zouden kunnen volgen. De kosten van dit onderzoek zijn grotendeels voldaan uit een subsidie die de school van het Rijk heeft ontvangen. Het team heeft aangegeven de gelden in eerste instantie aan te wenden voor meer handen in de klas. In overleg met de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad heeft dit geresulteerd in de aanstelling van een full-time onderwijsassistent. In 2019 wordt bekeken of aanvullende maatregelen mogelijk zijn. Te denken valt dan aan de aanstelling van een vakleerkracht voor (een van de) muzisch creatieve vakken.

Naast de inzet van financiële middelen zijn de volgende maatregelen genomen m.b.t. de organisatie:

- per locatie is één intern-begeleider aanwezig;
- het bouwoverleg vindt wisselend per locatie en locatiedoorbroken plaats.

Om na te gaan of deze werkwijze datgene brengt, wat wordt gewenst, is een proefperiode ingesteld.

3.6 Huisvesting

I.s.m. een extern bureau, de basisscholen van Voorschoten en de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente is in 2018 gestart met het opstellen van het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Het IHP moet een meerjarenperspectief bieden voor de periode 2023-2034 en een korte termijn (4 jaar) perspectief voor komende jaren 2019-2022. De verwachte uitgaven voor onderwijshuisvesting ten gevolge van de verordening en uitgaven die nodig zijn bij een keuze voor extra beleid worden in beeld gebracht. Met het IHP komt er inzicht in de benodigde investeringen voor nieuwbouw en renovatie van de gebouwen. In 2016 is een start gemaakt met het vervangen van de digitale schoolborden door touchscreens. In 2018 zijn 4 digitale schoolborden vervangen. Obs. de VOS is gehuisvest in twee goede gebouwen. Voor beide locaties is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld.

4. Financiën

4.1 Exploitatieoverzicht 2018

Verkorte resultatenrekening (x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroot 2018	Realisatie 2017
Ministerie OCW	2.430	2.243	2.301
Overige overheidsbijdragen	17	11	20
Overige baten	78	20	46
Totaal baten	2.525	2.274	2.367
Personele lasten	2.041	1.860	1.849
Afschrijvingen	57	54	59
Huisvestingslasten	177	159	153
Overige instellingslasten	232	204	222
Doorbetalingen aan schoolbesturen	0	0	0
Totaal lasten	2.507	2.277	2.283
Saldo baten en lasten	18	-3	84
Financiële baten	1	3	4
Exploitatieresultaat	19	0	88

4.1.1 Toelichting op exploitatieoverzicht

Het positieve exploitatieresultaat van 2018 is € 19.000. In de begroting van 2018 was uitgegaan van een positief resultaat van € 68. Het resultaat is dus een kleine € 19.000 meer dan voor 2018 was begroot.

Dit resultaat wordt veroorzaakt door de volgende factoren:

- De baten zijn in totaal ruim € 251.000 hoger uitgevallen dan begroot. De **rijksbijdragen** vielen € 193.000 hoger uit dan verwacht. Het betreft hier o.a. een toename van de bekostiging van de reguliere lumpsum, alsmede van de bekostiging voor het personeels- en arbeidsmarktbeleid. Daarnaast zijn meer inkomsten ontvangen vanuit het Rijk voor het beleid betreffende Passend Onderwijs. De toename van inkomsten bij **Overige baten** valt hoofdzakelijk toe te schrijven aan het vrijvallen van te betalen huur Ter Lips van 2014. Het betreft hier een bedrag van € 43.000.
- De lasten zijn in totaal ruim € 230.000 hoger uitgevallen dan begroot. De **personeelskosten** vielen € 181.000 hoger uit dan begroot. Het betreft hier uitgaven voor loonkosten personeel, inhuur personeel, de werkkostenregeling en werving & selectie. De kosten voor **huisvesting** zijn met € 18.000 overschreden. Deze wordt veroorzaakt door een dotatie voor onderhoud.

Aan **overige lasten** is € 28.000 meer uitgegeven. Het betreft hoofdzakelijk hogere kosten voor administratie en advisering en voor licenties/software aanschaf.

3. Maandelijks monitoring van de exploitatie.
Maandelijks vindt monitoring van de exploitatie plaats, om na te gaan of de uitgaven 'in de pas' lopen en of er moet worden 'bijgestuurd'.

4.2 Balans

4.2.1 Financiële positie en balans

De financiële positie van de VOS is 'goed' te noemen. Het verwachte teruglopend leerlingaantal zal, daar deze is gekoppeld aan de financiering, er de oorzaak van zijn dat de baten in de toekomst iets zullen afnemen. Op grond van de prognoses zullen dit geen grote bedragen zijn. Daarbij moet rekening worden gehouden met een toename van middelen vanuit het rijk, bijv. in het kader van de werkdrukvermindering.

De Stichting is niet actief op het gebied van investeringen buiten de school om en zal dat in de toekomst zo houden.

De financiële positie van de Stichting en de ontwikkelingen in baten en lasten treft u aan in onderstaande overzichten. De gegevens zijn ontleend aan de in de jaarrekening opgenomen balans en rekening van baten en lasten. Bedragen in duizenden euro's.

Balans per 31 december 2018 en 2017					
Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
Vaste activa	288	300	Reserves	1.295	1.276
Vorderingen	165	179	Voorzieningen	288	257
Liquide middelen	1.358	1.275	Schulden	228	221
	1.811	1.754		1.811	1.754

Rekening baten en lasten 2018 en 2017					
Baten	2018	2017	Lasten	2018	2017
Ministerie OCW	2.430	2.301	Personele lasten	2.041	1.849
Gemeente	17	21	Afschrijvingen	57	59
Overige baten	78	46	Huisvestingslasten	177	153
Baten vermogen	1	3	Overige instellingslasten	232	222
	2.526	2.371	Resultaat	19	88
				2.526	2.371

Aan de balans en rekening van baten en lasten kunnen de onderstaande kengetallen worden ontleend. Voor een uitgebreid overzicht van relevante kengetallen verwijzen wij u naar de betreffende pagina in de jaarrekening.

4.3 Financiële positie en kengetallen

Kengetallen	2018	2017
Liquiditeitsratio	6.68	6.57
Solvabiliteitsratio (excl. overige reserves en voorzieningen)	0.72	0.73
Solvabiliteitsratio (incl. overige reserves en voorzieningen)	0.87	0.87

Kengetallen	2018	2017
Personele lasten in % van totale lasten	81.4%	81.0%
Resultaat in % van totale baten	0.8%	3.7%
Verhouding rijksbijdrage / totale baten	96.2%	97.2%

Resultatenrekening (x € 1.000)	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Ministerie OCW	2.301	2.430	2.469	2.445	2.481	2.519
Overige overheidsbijdragen	21	17	10	10	10	10
Overige baten	46	78	20	20	20	20
Totaal baten	2.367	2.525	2.499	2.475	2.511	2.549
Personele lasten	1.849	2.041	2.087	2.011	2.044	2.085
Afschrijvingen	59	57	49	53	55	54
Huisvestingslasten	153	177	182	185	185	187
Overige instellingslasten	222	232	234	217	217	218
Totaal lasten	2.283	2.507	2.552	2.466	2.501	2.544
Saldo baten en lasten	84	19	-53	9	10	5
Financiële baten	3	0	3	2	2	2
Financiële lasten	0	0	0	0	0	0
Exploitatieresultaat	88	19	-50	11	12	7

Kengetallen (baten en lasten)	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Personele lasten in % van totale lasten	81,0%	81,4%	81,8%	81,5%	81,7%	82,0%
Verhouding rijksbijdrage / totale baten	97,2%	96,2%	98,8%	98,8%	98,8%	98,8%
Resultaat in % van totale baten	3,7%	0,7%	-2,0%	0,4%	0,5%	0,3%

4.3.1 Verkorte balans: realisatie t/m 2018, prognose 2019 - 2023

Verkorte balans (x € 1.000)	Balans 31-12-2017	Balans 31-12-2018	Balans 31-12-2019	Balans 30-12-2020 ^p	Balans 31-12-2021	Balans 31-12-2022	Balans 31-12-2023
Activa							
Materiële vaste activa	269	257	276	293	278	254	200
Financiële vaste activa	31	31	31	31	31	31	31
Vorderingen	179	165	160	160	160	160	160
Liquide middelen	1.275	1.358	1.313	1.348	1.407	1.476	1.537
	1.754	1.811	1.779	1.831	1.875	1.920	1.927
Passiva							
Eigen vermogen	1.276	1.295	1.245	1.256	1.268	1.275	1.282
Voorzieningen	257	288	304	345	377	415	415
Schulden lang	0	0	0	0	0	0	0
Schulden kort	221	228	230	230	230	230	230
	1.754	1.811	1.779	1.831	1.875	1.920	1.927

Kengetallen	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liquiditeitsratio	6,58	6,68	6,40	6,56	6,81	7,11
Solvabiliteitsratio (excl. voorzieningen)	0,73	0,72	0,70	0,69	0,68	0,66
Solvabiliteitsratio (incl. voorzieningen)	0,87	0,87	0,87	0,87	0,88	0,88
Kapitalisatiefactor (balanstot.excl.gebouwen/totale baten)	71,2%	69,2%	69,6%	72,6%	73,4%	74,1%

Toelichting op de balans:

Activa

Materiële vaste activa:

Het totaal van de materiele vaste activa bedraagt per 31-12-2018 € 257.000. Dit is een afname (4,5%) van € 12.000 ten opzicht van 31-12-2017.

Financiële vaste activa:

Het betreft hier waarborgsommen.

Vorderingen:

De vorderingen zijn in 2017 met € 14.000 (7,8 %) afgenomen ten opzichte van 2017 en bedragen per 31-12-2018 € 165.000. De afname betreft de terugloop van vorderingen op het vervangingsfonds van € 14.000.

Liquide middelen:

De liquide middelen zijn in 2018 met € 83.000 toegenomen tot € 1.358.000.

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen neemt toe met het resultaat van 2018: € 19.000 tot € 1.295 (zie jaarrekening).

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gestegen naar € 288.000, een toename van € 31.000.

Het betreft hier een toename van de voorzieningen voor onderhoud gebouwen.

Schulden

Ten opzichte van 2017 is deze post met een toename van € 7.000 (3%), in 2018 nagenoeg gelijk gebleven.

4.4 Begroting 2019

Beheerslasten

De Vos werkt met 1 brin-nummer en beschikt over een tweetal locaties. Alle overige scholen in Voorschoten beschikken over een eigen brin-nummer per locatie. Als gevolg hiervan loopt het bestuur dus de basisvergoeding voor één locatie mis.

Begroting 2019

De begroting voor 2019 geeft het volgende beeld:

Begroting 2019 ten opzichte van de realisatie 2018					
Baten			Lasten		
	2019	2018		2019	2018
Ministerie OCW	2.469	2.430	Personele lasten	2.087	2.041
Gemeente	10	17	Afschrijvingen	49	57
Overige baten	20	78	Huisvestingslasten	182	177
Baten vermogen	2	1	Overige lasten	233	232
			Resultaat	-50	19
totaal	2.501	2.526	totaal	2.501	2.526

De begroting over 2019 laat een resultaat zien van +/- € 50.000.

4.4.1 Toelichting op de begroting

De begroting voor 2019 is opgesteld aan de hand van de gerealiseerde kosten en opbrengsten in 2018 en het door het bestuur van De VOS voorgenomen beleid.

De begroting sluit met een negatief resultaat van € 50.491. De reden hiervan wordt hieronder uiteengezet.

BatenRijksbijdragen

De rijksbijdragen worden toegekend op grond van het aantal leerlingen op de teldatum 1 oktober 2018. Uitgangspunt bij de leerlingenaantallen voor de jaren 2020 en 2021, is de prognose, opgesteld door Pronexus (Leerlingenprognose en ruimtebehoefte basisonderwijs 2016, pag. 7) in opdracht van de gemeente Voorschoten. Uit ervaring van de afgelopen 3 jaar blijkt dat de daling gemiddeld 5 leerlingen minder is dan de prognose aangeeft. Hiermee is in de meerjarenbegroting m.b.t. het leerlingaantal, rekening gehouden. De verwachting is dat in de komende jaren het leerlingenaantal licht zal dalen (2020: 450, 2021: 447, 2021: 444). De leerlingdaling veroorzaakt een vermindering van de rijksbijdragen.

Overige overheidsbijdragen

Het betreft hier een bijdrage van de gemeente Voorschoten, te weten:

- een subsidie voor tegemoetkoming in de personeelskosten van de vakleerkracht lichamelijke oefening.

Overige baten

Het betreft hier:

- ouderbijdragen;
- verhuur/medegebruik lokalen;
- overige (onvoorziene) baten.

Lasten

Personeelslasten

In de toelichting op de begroting 2018 is aangegeven dat uitgangspunt bij de basisformatie ruim 26 fte is. Voor 2019 zal de basisformatie hoger uitkomen dan in 2018 het geval was.

De totale basisformatie in 2019 zal rond de 27 fte. liggen. De reden hiervan is de volgende:

In het kader van de werkdrukvermindering stelt het Rijk, m.i.v. het schooljaar 2018-2019, extra middelen ter beschikking. De bestemming van deze middelen wordt bepaald door de school, i.c. de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad. Voor het schooljaar 2018-2019 is gekozen voor de inzet van een fulltime onderwijsassistent, waardoor het totaal aan formatie toe is genomen.

In 2019 is de verwachting dat de personeelslasten zullen toenemen met € 226.960 t.o.v. 2018. De reden hiervan is de volgende:

- Per september 2018 is een salarisverhoging voor het onderwijzend personeel ingevoerd, waardoor sprake is van een toename van de lasten. Dit verklaart tevens de toename van de rijksbijdragen met € 225.786 in vergelijking met 2018.
- Per 1 januari 2019 zal de school zelf de risico's m.b.t. het vervangen van het ziekteverzuim dragen. Voor de geschatte kosten voor vervanging is € 60.000 begroot. Dit bedrag komt overeen met de netto⁵ premieafdracht in 2018.
- Per 1 augustus 2019 zal de huidige directeur-bestuurder zijn functie neerleggen. Het is de bedoeling dat, indien mogelijk, zijn opvolger per 1 mei 2019 in dienst zal treden, zodat een gedegen overdracht kan plaatsvinden. Dit houdt in dat in de periode mei – augustus 2019 extra salarislasten zullen moeten worden gedragen. De aanstelling van de zittende directeur-bestuurder is 0,6954 fte. Bij het opstellen van de begroting is uitgegaan van een aanstelling van 1,0000 fte voor de nieuwe directeur-bestuurder.
- Voor de werving en selectie van een nieuwe directeur – bestuurder is een extern bureau in de arm genomen. De kosten voor dit traject bedragen in 2019 circa € 6.000.
- In het voorjaar 2019 zal een van de onderwijsassistenten worden aangesteld als leerkracht, daar deze werknemer het PABO-diploma zal behalen. De medewerker zal dan als leerkracht worden bekostigd.

Voor de jaren 2020 en 2021 is het uitgangspunt m.b.t. de basisformatie 26 fte. Hoewel in deze jaren het leerlingaantal daalt, op grond waarvan de inkomsten zullen afnemen, zal sprake zijn van een toename van de middelen voor de vermindering van de werkdruk. Verwacht wordt hierdoor de formatie op ongeveer 26 fte te kunnen houden.

Investeringsen

In 2019 worden de volgende investeringen gedaan:

* ICT

€ 2.000: het betreft hier investeringen voor het vervangen van de huidige Activboards voor touchscreens en bijbehorende computers, alsmede investeringen in de infrastructuur.

* Onderwijsleerpakket

€ 47.500: het betreft hier een mogelijke aanvulling van de huidige inventaris van het onderwijsleerpakket, alsmede vervanging van lesmethoden.

⁵ Netto premieafdracht: totaal afgedragen premies 2018, minus geschatte bonus 2018.

Afschrijvingen

In 2019 vinden afschrijvingen plaats op de nieuwe investeringen en reeds bestaande activa: ICT, inventaris, overige materiele voorzieningen en verbouwing.

Huisvestingslasten

Naast huur Ter Lips, jaarlijks onderhoud, energie en water, schoonmaak en heffingen, wordt gedoteerd voor meerjarenonderhoud. De dotatie is opgenomen op grond van de

meerjarenonderhoudsplannen voor beide locaties.

Overige lasten

Het betreft hier grotendeels de kosten die worden gemaakt t.b.v. aanschaf leermiddelen, kosten welke gemaakt worden voor de zorg voor leerlingen, alsmede licenties/kosten onderwijssoftware, systeembeheer en reproductiekosten.

Daarnaast administratie- en beheerslasten en overige lasten (kamp/schoolreis, cultuureducatie en huishouding)

Financiële lasten en baten

Rentebaten

Voor 2019 t/m 2021 is € 2.500 begroot. Dit vanwege de te verwachten ontwikkelingen van de spaarrentes.

Bedrijfsresultaat

De verwachting is dat het boekjaar met een negatief bedrijfsresultaat van € 50.491,- wordt afgesloten. Oorzaken hiervan zijn eenmalige kosten voor:

- Inhuur personeel.
Per oktober 2018 is een interim adjunct-directeur werkzaam op de locatie Ter Lips. Deze situatie zal tot aan de aanstelling van de nieuwe directeur-bestuurder (1 mei 2019 of 1 augustus 2019) bestaan. Extra kosten tot 1 augustus 2019: circa € 40.000.
- Overgangperiode directeur-bestuurder.
Gepland is een overgangperiode, 1 mei 2019 – 1 augustus 2019, waarin de overdracht naar de nieuwe directeur-bestuurder zal plaatsvinden. De extra kosten hiervoor bedragen maximaal € 24.000.
- Ontwikkelingen op het gebied van ICT.
Ieder kind heeft recht op eigentijds, uitdagend onderwijs. Onderwijs dat aansluit bij de eigen talenten en dat een goede voorbereiding is op leven en werken in de 21e eeuw. Dergelijk onderwijs vraagt om les op maat en de juiste ICT toepassingen en digitale vaardigheden kunnen daarbij helpen. Daarom zal de school in 2019, mede met behulp van een externe partij, onderzoek (laten) verrichten naar de huidige situatie van de ICT. Naast het in kaart brengen van de huidige situatie, zal een visie op dit gebied worden opgesteld, waarop het volgend beleid kan worden gebaseerd. Voor dit traject is € 15.000 begroot.

Uiteraard zal de school trachten het verlies zo veel mogelijk te beperken.

4.5 Treasury

De Stichting VOS beheert de beschikbare overheidsmiddelen op zodanige wijze dat zowel de liquiditeit als de solvabiliteit voldoende zijn gewaarborgd.

5. Toekomst en continuïteit

5.1 Ontwikkelingen

1. Regeringsbeleid: hoogte van de financiering.

Indien het volume van de financiële afdracht van de overheid afneemt, zou Stichting VOS gedurende een bepaalde tijd het hoofd boven water kunnen houden, gezien de stand van het eigen vermogen.

2. Daling van het leerlingenaantal.

De formatietoedeling vindt jaarlijks achteraf plaats. Het budget voor een schooljaar is gebaseerd op de leerlingtelling van 1 oktober van het jaar voorafgaand aan het betreffende kalenderjaar. Daling van het leerlingenaantal zal automatisch leiden tot een mindere inzet van personeel. De wijze waarop zal worden bepaald welke personen het betreft is vastgesteld.

Sinds 2013 is sprake van een terugloop van het leerlingenaantal. In de periode 2015 - 2020 betreft het een terugloop van 30 leerlingen. Dit zou betekenen dat de school 1 klas minder zou moeten formeren en daarmee 1 fte in formatie terug zou moeten. De terugkoop van het leerlingenaantal betreft echter niet 1 jaargroep op 1 locatie, maar speelt zich af op beide locaties in verschillende jaargroepen. Hierdoor is het niet mogelijk 1 jaargroep te sluiten of 2 groepen te combineren.

Jaar ⁶	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2028	2033	2038
Totaal lln. De VOS	481	483	479	464	453							
Toe-/afname lln.	- 13	-2	-4	-15	- 11							
Prognose Pronexus totaal	481	483	479	464	448	435	438	432	434	443	442	436

De leerlingenaantallen zijn de aantallen op de teldatum, 1 oktober, van het voorgaande jaar.

3. Lerarentekort.

Tot op heden lukt het ons, in geval van vacatures, goede leerkrachten aan te trekken. Er wordt landelijk een lerarentekort voorzien. Door goed werkgeverschap, het aantrekken van stagiaires en het behouden van een goede naam in de regionale onderwijswereld en in Voorschoten, trachten we een aantrekkelijke partij te zijn voor werkzoekenden. Onderdeel hiervan is, in samenspraak met de medewerkers, passende maatregelen te treffen om ervaren knelpunten weg te nemen.

4. Vervanging bij ziekte.

Een laag ziekteverzuim en een nog lager vervangingspercentage heeft er toe geleid dat de school, in geval van ziekte, zelf het vervangingsrisico draagt. Dit is ingegaan per 1 januari 2019.

5. Nieuwbouw – onderwijshuisvesting.

In de nabije omgeving van de locatie Ter Lips, zullen 300 woningen worden gebouwd. Deze woningen zullen ongetwijfeld nieuwe basisschoolleerlingen voor obs. de VOS opleveren. De

⁶ De leerlingenaantallen zijn de aantallen op de teldatum, 1 oktober, van het voorgaande jaar.

Zie: Leerlingenprognose en ruimtebehoefte basisonderwijs 2018 | Gemeente Voorschoten

mogelijke komst van deze leerlingen is in de huidige prognoses inbegrepen.
Over de wijze van huisvesten van deze toekomstige leerlingen is de school in goed overleg met de gemeente Voorschoten.

6. Wisseling directeur-bestuurder

Per 1 mei 2019 is een nieuwe directeur-bestuurder aangetreden. Deze zal, op grond van het schoolplan 2015-2019, verder beleid maken. In overleg met de inspectie van het onderwijs, zal voor het schooljaar 2019-2020 een jaarplan worden opgesteld. Dit jaarplan zal in het verlengde liggen van reeds ingezet beleid. Een vierjaren schoolplan, voor de periode 2020-2024 zal in dit schooljaar worden opgezet.

5.2 Continuïteitsparagraaf

Onderstaand is een aantal zaken opgenomen die een doorkijk geven op de toekomst.

5.2.1 Overzicht (verwachte) personeelsbezetting

	2019		2020		2021	
	wtf	loonkosten	wtf	loonkosten	wtf	loonkosten
DIR	2.1	€ 182.147	2.0	€ 170.524	2.0	€ 172.443
OOP	2.6	€ 110.036	2.3	€ 100.801	2.3	€ 102.474
OP	22.6	€ 1.573.030	22.9	€ 1.616.372	22.9	€ 1.635.773

Overzicht (verwachte) leerlingenaantallen

	2019	2020	2021
BAO	453	450	447

Toelichting bij de verwachte personele bezetting en de verwachte leerlingenaantallen.

In 2013 had de school 494 leerlingen, het hoogste aantal tot op heden. Sindsdien is een lichte daling van het leerlingenaantal waar te nemen. Verwacht wordt dat deze lichte daling zich zal voortzetten. Wanneer deze krimp zal leiden tot verminderde personele inzet is afhankelijk van de grootte van de krimp en de oplevering van Starrenburg III. Wellicht is de verminderde personele inzet tegen die tijd op te vangen via natuurlijk verloop.

5.2.2 Overzicht meerjarenbegroting.

Resultatenrekening (x € 1.000)	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ministerie OCW	2.301	2.430	2.469	2.445	2.481	2.519
Overige overheidsbijdragen	21	17	10	10	10	10
Overige baten	46	78	20	20	20	20
Totaal baten	2.367	2.525	2.499	2.475	2.511	2.549
Personele lasten	1.849	2.041	2.087	2.011	2.044	2.085
Afschrijvingen	59	57	49	53	55	54
Huisvestingslasten	153	177	182	185	185	187
Overige instellingslasten	222	232	234	217	217	218
Totaal lasten	2.283	2.507	2.552	2.466	2.501	2.544
Saldo baten en lasten	84	19	-53	9	10	5
Financiële baten	3	0	3	2	2	2
Financiële lasten	0	0	0	0	0	0
Exploitatieresultaat	88	19	-50	11	12	7

Kengetallen (baten en lasten)	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Personele lasten in % van totale lasten	81,0%	81,4%	81,8%	81,5%	81,7%	82,0%
Verhouding rijksbijdrage / totale baten	97,2%	96,2%	98,8%	98,8%	98,8%	98,8%
Resultaat in % van totale baten	3,7%	0,7%	-2,0%	0,4%	0,5%	0,3%

Verkorte balans (x € 1.000)	Balans	Balans	Balans	Balans	Balans	Balans	Balans
	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	30-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Activa							
Materiële vaste activa	269	257	276	293	278	254	200
Financiële vaste activa	31	31	31	31	31	31	31
Vorderingen	179	165	160	160	160	160	160
Liquide middelen	1.275	1.358	1.313	1.348	1.407	1.476	1.537
	1.754	1.811	1.779	1.831	1.875	1.920	1.927
Passiva							
Eigen vermogen	1.276	1.295	1.245	1.256	1.268	1.275	1.282
Voorzieningen	257	288	304	345	377	415	415
Schulden lang	0	0	0	0	0	0	0
Schulden kort	221	228	230	230	230	230	230
	1.754	1.811	1.779	1.831	1.875	1.920	1.927

Kengetallen	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liquiditeitsratio	6,58	6,68	6,40	6,56	6,81	7,11
Solvabiliteitsratio (excl. voorzieningen)	0,73	0,72	0,70	0,69	0,68	0,66
Solvabiliteitsratio (incl. voorzieningen)	0,87	0,87	0,87	0,87	0,88	0,88
Kapitalisatiefactor (balanstot.excl.gebouwen/totale baten)	71,2%	69,2%	69,6%	72,6%	73,4%	74,1%

Toelichting op de meerjarenbegroting.

Zoals reeds eerder is aangegeven, is de verwachting dat het leerlingenaantal de komende jaren, tot 2023, een lichte afname zal laten zien. De prognose voor 2024 geeft een lichte stijging aan, waarna het leerlingenaantal enigszins stabiliseert.

De afgelopen jaren is een zorgvuldig financieel beleid gevoerd, waardoor immer sluitende begrotingen zijn opgesteld. Dit beleid zal komende jaren worden gecontinueerd.

5.3 Risicoanalyse

De school hanteert een planning en control cyclus waarbij de directeur-bestuurder de ontwikkeling van de financiële resultaten bewaakt en periodiek verantwoording aflegt aan de Raad van Toezicht.

De basis voor de periodieke verantwoording vormt, naast de realisatie, de begroting. Daarnaast heeft de school een meerjarenbegroting, meerjarenplan, jaarplan en investeringsplan. De plannen worden door de directie-bestuurder opgesteld en ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht voorgelegd.

Financiële en personele informatie is altijd beschikbaar in het online managementsysteem van OHM en wordt structureel gezien door de directie en de Raad van Toezicht.

Om interne risico's te beheersen, wordt functiescheiding toegepast binnen de school en tussen

de directeur-bestuurder en de Raad van Toezicht. Tussen de directeur-bestuurder en haar administratieve dienstverlener, OHM, is een Service Level Agreement van toepassing.

Voor het opvangen van de zogenaamde restrisico's en onvoorziene calamiteiten zorgt de school ervoor dat voldoende eigen vermogen beschikbaar is.

Het systeem van interne risicobeheersing is in opzet toereikend en werkt adequaat.

Stichting Voorschotense Openbare School

Jaarrekening 2018

Telefoon: 071-5614694
Website: www.obsdevos.nl
E-mail: info@obsdevos.nl

Jaarrekening

Inhoudsopgave	36
Balans na resultaatbestemming per 31 december 2018	37
Staat van baten en lasten 2018	39
Kasstroomoverzicht 2018	40
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	41
Gegevens over de rechtspersoon	48
Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december 2018	49
Overzicht geormerkte doelsubsidies OCW	53
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	54
Toelichting op de staat van baten en lasten 2018	55
(Voorstel) bestemming van het resultaat	59
Gebeurtenissen na balansdatum	60
Overzicht verbonden partijen	61
WNT-verantwoording 2018	62
Overige gegevens	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	64

Balans na resultaatbestemming per 31 december 2018

1	Activa	<u>31 december 2018</u>	<u>31 december 2017</u>
		€	€
1.1.2	<u>Materiële vaste activa</u>		
1.1.2.1	Gebouwen en verbouwingen	63.125	66.940
1.1.2.3	Inventaris en apparatuur	143.588	141.400
1.1.2.4	Overige materiële vaste activa	<u>49.847</u>	<u>61.499</u>
		256.560	269.839
1.1.3	<u>Financiële vaste activa</u>		
1.1.3.8	Leningen en waarborgsommen	<u>30.600</u>	<u>30.600</u>
		30.600	30.600
1.2.2	<u>Vorderingen</u>		
1.2.2.2	Ministerie van OCW	113.820	115.052
1.2.2.3	Gemeente	16.504	22.322
1.2.2.10	Overige vorderingen	909	15.761
1.2.2.15	Overlopende activa	<u>34.121</u>	<u>25.495</u>
		165.354	178.630
1.2.4	<u>Liquide middelen</u>		
1.2.4.2	Banken	<u>1.357.808</u>	<u>1.275.146</u>
		1.357.808	1.275.146
	Totaal Activa	<u><u>1.810.322</u></u>	<u><u>1.754.215</u></u>

Balans na resultaatbestemming per 31 december 2018

2	Passiva	<u>31 december 2018</u>	<u>31 december 2017</u>
		€	€
2.1	<u>Eigen vermogen</u>		
2.1.1.1	Algemene reserve	1.254.248	1.234.744
2.1.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)	<u>40.885</u>	<u>41.114</u>
		1.295.133	1.275.858
2.2	<u>Voorzieningen</u>		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	28.918	30.561
2.2.3	Voorziening groot onderhoud	<u>258.744</u>	<u>226.650</u>
		287.662	257.211
2.4	<u>Kortlopende schulden</u>		
2.4.8	Crediteuren	51.400	13.115
2.4.9.1	Loonheffing en premies	74.905	71.403
2.4.10	Pensioenpremies	20.328	20.305
2.4.12	Overige kortlopende schulden	12.026	9.079
2.4.19	Overlopende passiva	<u>68.868</u>	<u>107.244</u>
		227.527	221.146
	Totaal Passiva	<u><u>1.810.322</u></u>	<u><u>1.754.215</u></u>

Staat van baten en lasten 2018

	Realisatie 2018 In €	Begroting 2018 In €	Realisatie 2017 In €
3	<u>Baten</u>		
3.1	2.430.216	2.243.171	2.300.666
3.2	16.852	11.500	20.592
3.5	77.934	19.500	45.919
	2.525.002	2.274.171	2.367.177
4	<u>Lasten</u>		
4.1	2.040.720	1.860.004	1.849.228
4.2	57.201	54.199	58.719
4.3	176.592	159.000	152.693
4.4	232.049	203.900	222.220
	2.506.562	2.277.103	2.282.860
	18.440	-2.932	84.317
5	<u>Financiële baten en lasten</u>		
5.1	835	3.000	3.366
	835	3.000	3.366
	19.275	68	87.683

Kasstroomoverzicht 2018

	<u>2018</u>		<u>2017</u>
	€		€
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Saldo baten en lasten	18.440		84.317
Afschrijvingen	57.201		58.719
Mutaties werkkapitaal			
- Vorderingen	13.276		-16.423
- Kortlopende schulden	6.381		-10.589
Mutaties voorzieningen	<u>30.451</u>		<u>40.793</u>
		125.749	156.817
Ontvangen interest	835		3.366
Betaalde interest	<u>0</u>		<u>0</u>
		835	3.366
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
(Des)investeringen materiële vaste activa	-43.922		-56.896
(Des)investeringen financiële vaste activa	<u>0</u>		<u>-488</u>
		-43.922	-57.384
Mutatie liquide middelen		82.662	102.799
Beginstand liquide middelen	1.275.146		1.171.859
Mutatie liquide middelen	<u>82.662</u>		<u>103.287</u>
Eindstand liquide middelen		<u><u>1.357.808</u></u>	<u><u>1.275.146</u></u>

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Activiteiten

De Stichting Voorschotense Openbare School verzorgt onderwijs aan de bij de scholen ingeschreven leerlingen.

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld, uitgaande van de continuïteitsveronderstelling met inachtneming van de bepalingen opgenomen in de Ministeriële Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De in de jaarrekening opgenomen bedragen zijn in hele euro's.

Vergelijking met vorig jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en passiva en van baten en lasten.

schattingen hebben betrekking op:

- de waardering van materiële vaste activa, waaronder de gehanteerde afschrijvingstermijnen;
- de verwachte onderhoudsuitgaven bij bepaling van de bestemmingsreserve onderhoud;
- de bepaling van personele voorzieningen.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingprijs onder aftrek van eventuele investeringsubsidies, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Er wordt een activeringsgrens gehanteerd van € 500, investeringen onder de € 500 worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

Schoolgebouwen

Het economisch eigendom van de gebouwen is in handen van de gemeente en het juridisch eigendom berust bij het bevoegd gezag. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Voor kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans.

Inventaris en duurzame leer- en hulpmiddelen

Als ondergrens voor het activeren van duurzame middelen wordt een bedrag van € 500 aangehouden. Deze ondergrens geldt per artikel of voor een groep van samenhangende artikelen.

De gehanteerde categorieën materiële vaste activa en de bijbehorende afschrijvingspercentages zijn:

Gebouwen en verbouwingen	2,50%	5,00%
Meubilair		6,67%
Inventaris en apparatuur		12,50%
ICT	12,50%	20,00%
Leermiddelen		12,50%

De afschrijving kan nooit over een langere periode plaatsvinden dan de technische levensduur.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door de instelling wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn.

Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld.

Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzondere-waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waar (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien de instrumenten bij de vervolgwaaarding niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeverminderingen in de staat van baten en lasten, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rekenmethode.

Afgeleide financiële instrumenten

De Stichting Voorschotense Openbare School maakt geen gebruik van financiële derivaten en beperkt de risico's (renterisico, kasstroomrisico en kredietrisico) door gebruik te maken van de rekening-courant en spaarrekeningen, rekening houdend met de voorwaarden uit de Regeling belenen tot 1 juli 2016 en regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 na 1 juli 2016.

Vlottende activa

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het onderdeel "financiële instrumenten".

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld in de toelichting op de balans, ter vrije beschikking van het bevoegd gezag en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen Vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen de baten en lasten. Deze reserve dient ter dekking van eventuele toekomstige exploitatietekorten.

Reserves worden geacht uit publieke middelen te zijn opgebouwd tenzij expliciet anders is vermeld in de toelichting op de balans.

Bestemmingsreserves worden gevormd met als doel deze in de toekomst aan te wenden voor een specifiek doel. Bestemmingsreserves zijn gevormd op basis van een besluit van het bevoegd gezag. Aan de bestemmingsreserves ligt een plan ten grondslag waarin is opgenomen welke uitgaven ten laste van de reserve komen.

Bestemmingsreserve privaat

Deze private reserve is opgebouwd uit exploitatieoverschotten uit eigen middelen van het bevoegd gezag tot en met het verslagjaar. Deze reserve muteert na resultaatbestemming. Aan deze reserve ligt een private herkomst ten grondslag.

Resultaatbestemming

De bestemming van het resultaat aan de algemene reserve dan wel de bestemmingsreserve vindt plaats op basis van een besluit van het bevoegd gezag. Het resultaat wordt in principe toegevoegd of onttrokken aan de publieke reserve tenzij aan de middelen een private herkomst ten grondslag ligt.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening is gevormd ter egalisatie van de kosten die verbonden zijn aan het meerjarig planmatig onderhoud en de exploitatievoorzieningen van de gebouwen van het bevoegd gezag. De dotatie aan de voorziening is gebaseerd op de verwachte kosten en de periodiciteit waarmee onderhoudswerken naar verwachting worden uitgevoerd op basis van een opgesteld onderhoudsplan dat door het bevoegd gezag is goedgekeurd. Het uitgevoerde groot onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Pensioenvoorziening

Het bevoegd gezag heeft voor haar werknemers een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegd-pensioenregeling, waarbij de toegezegde pensioenuitkeringen gebaseerd zijn op middelloon. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, en wordt - conform de in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving aangereikte vereenvoudiging - in de jaarrekening verwerkt als toegezegde-bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord.

Pensioenrechten

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds (beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste 12 maandelijkse dekkingsgraden) dit toelaat. Naar de stand van januari 2019 is de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds 103,37 %. Naar de stand van 31 december 2018 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 97,0 % (bron: website www.abp.nl).

De Stichting Voorschotense Openbare School heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De Stichting heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Personeelsvoorzieningen

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea is gevormd ter dekking van de kosten van jubileumgratificaties die op grond van de CAO dienen te worden betaald. Daarbij wordt rekening gehouden met de datum van indiensttreding, leeftijd van betrokkene(n), blijfkanspercentage en een uitkering bij 25 en 40 jarig jubileum conform de CAO. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

De grondslagen voor de waardering van schulden zijn beschreven onder het onderdeel “financiële instrumenten”.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Baten

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) waar geen bestedingsplan aan ten grondslag ligt worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten. Niet-geormerkte subsidies waaraan een specifiek bestedingsdoel is gekoppeld, worden op basis van een bestedingsplan toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben.

Geormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen

Dit betreft subsidies van Gemeenten en andere overheidsinstanties m.u.v. het Ministerie van OCW voor zover de bijdragen niet als doelsubsidies in het kader van de huisvestingsverordening in mindering zijn gebracht op de lasten.

Overige baten

Alle overige baten die kunnen worden toegerekend aan de exploitatie van het bevoegd gezag.

Lasten

Personeelslasten

Onder de personele lasten zijn opgenomen de lonen en salarissen van het personeel in dienst van het bevoegd gezag verminderd met ontvangen uitkeringen van Vervangingsfonds en uitkeringsinstanties. Tevens zijn onder deze noemer opgenomen de overige personele lasten.

Afschrijvingen

De afschrijvingslasten worden berekend over de aanschaffingsprijs op basis van de onder materiële vaste activa vastgelegde criteria rekening houdend met de economische levensduur.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de kosten van huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten, die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs, worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Rentebaten en rentelasten

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente opbrengsten en -kosten en kosten van ontvangen leningen

Resultaat

Onder resultaat wordt verstaan het resultaat van het bevoegd gezag inclusief de financiële baten en lasten. Het resultaat is in de balans verwerkt conform de in de jaarrekening opgenomen resultaatbestemming.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. Effecten worden als liquide gezien indien deze als vlottend actief worden verantwoord.

Ontvangen interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van de verworven materiële activa en financiële activa is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden.

Gegevens over de rechtspersoon

Algemene gegevens

Bestuursnummer	42542
Naam instelling	Stichting Voorschotense Openbare School
KvK-nummer	51004364
Adres	Multatulilaan 92, 2251 ZM VOORSCHOTEN
Telefoon	071-5614694
E-mailadres	info@obsdevos.nl
Website	www.obsdevos.nl

Contactpersoon

Naam	De heer J.G. de Leeuw
Adres	Rooseveltstraat 18, 2321 BM Leiden
Telefoon	071-5166600
E-mailadres	info@ohm.nl

BRIN-nummers

11AQ Openbare Basisschool De Vos

Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december 2018

1 **Activa**
Vaste activa

	Materiele vaste activa	Verkrijgings	Cum.afschr.	Boek	Investe-	Desinveste	Afschrij-	Boek
		prijs t/m	t/m	waarde	ringen	ringen	vingen	waarde
		2017	2017	31-dec-17	2018	2018	2018	31-dec-18
1.1.2.1	Gebouwen en verbouwingen	76.293	-9.353	66.940	0	0	-3.815	63.125
1.1.2.3.0	Meubilair	102.420	-48.234	54.186	7.473	0	-7.038	54.621
1.1.2.3.1	Inventaris en apparatuur	44.759	-10.138	34.621	0	0	-5.506	29.115
1.1.2.3.2	ICT	179.035	-126.442	52.593	34.100	0	-26.841	59.852
1.1.2.4.0	Duurzame leermiddelen	189.228	-127.729	61.499	2.349	0	-14.001	49.847
		591.735	-321.896	269.839	43.922	0	-57.201	256.560

	Samenvatting materiele vaste activa en afschrijvingspercentages	Verkrijgings	Cum.afschr.	Boek	Afschrijvingspercentages	
		prijs t/m	t/m	waarde	%	%
		2018	2018	31-dec-18		
1.1.2.1	Gebouwen en verbouwingen	76.293	-13.168	63.125	2,50%	5,00%
1.1.2.3.0	Meubilair	109.893	-55.272	54.621	6,67%	
1.1.2.3.1	Inventaris en apparatuur	44.759	-15.644	29.115	12,50%	
1.1.2.3.2	ICT	189.917	-130.065	59.852	12,50%	20,00%
1.1.2.4.0	Duurzame leermiddelen	178.342	-128.495	49.847	12,50%	
		599.204	-342.644	256.560		

In 2018 zijn de materiële vaste activa staten beoordeeld. Niet meer aanwezige activa is opgeschoond. Totaal is er bij ICT voor € 23.218 en bij leermiddelen voor € 13.235 in de materiële vaste activa opgeschoond. Deze posten hadden geen waarde meer.

		31-dec-18	31-dec-17
1.3	Financiële vaste activa	in €	in €
1.1.3.8	Leningen, waarborgsommen en deposito's	30.600	30.600
		30.600	30.600

De post "Leningen en waarborgsommen" betreft waarborgsommen voor Snappet.

		31-dec-18	31-dec-17
		in €	in €
1.2.2	Vorderingen		
1.2.2.2	Ministerie van OCW	113.820	115.052
1.2.2.3	Gemeenten	16.504	22.322
1.2.2.10	Overige vorderingen	909	15.761
1.2.2.15	Overlopende activa	34.121	25.495
		<u>165.354</u>	<u>178.630</u>

		Saldo	Ontvangen	Besteed	Boeken tlv	Overige	Saldo
Verloopstaat gemeenten		31-dec-17	2018	2018	2018	2018	31-dec-18
1.2.2.3.0	Gemeente subsidie vakonderwijs	13.951	13.951	10.000	0	0	10.000
1.2.2.3.2	Gemeente subsidie projecten onderwijs	6.611	6.611	6.504	0	0	6.504
1.2.2.3.11	Gemeente subsidie schade/vandalisme	1.760	1.760	0	0	0	0
		<u>22.322</u>	<u>22.322</u>	<u>16.504</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>16.504</u>

		31-dec-18	31-dec-17
		in €	in €
1.2.2.10	Overige vorderingen (specificatie)		
1.2.2.6	Vorderingen op personeel	0	1.160
1.2.2.10.1	Vervangingsfonds	909	14.601
		<u>909</u>	<u>15.761</u>

		31-dec-18	31-dec-17
		in €	in €
1.2.2.15	Overlopende activa (specificatie)		
1.2.2.12	Vooruitbetaalde en/of vooruitgefactureerde posten	27.999	22.619
1.2.2.15	Overige overlopende activa	6.122	2.876
		<u>34.121</u>	<u>25.495</u>

		31-dec-18	31-dec-17
		in €	in €
1.2.4	Liquide middelen		
1.2.4.2	Banken	189.557	109.910
1.2.4.2.1	Spaarrekeningen	1.168.251	1.165.236
		<u>1.357.808</u>	<u>1.275.146</u>

2 **Passiva**

	31-dec-18	31-dec-17
	in €	in €
2.1 Eigen vermogen		
2.1.1.1 Algemene reserve	1.254.248	1.234.744
2.1.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	40.885	41.114
	<u>1.295.133</u>	<u>1.275.858</u>

	Saldo	Bestemming	Overige	Saldo
	31-dec-17	resultaat	mutaties	31-dec-18
2.1 Eigen vermogen (specificatie en resultaatverwerking)				
2.1.1.1 Algemene reserve				
2.1.1.1.2 Algemene reserve	1.234.744	19.504	0	1.254.248
2.1.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)				
2.1.1.3.1 Overige algemene reserve private middelen	41.114	-229	0	40.885
	<u>1.275.858</u>	<u>19.275</u>	<u>0</u>	<u>1.295.133</u>

	31-dec-18	31-dec-17
	in €	in €
2.2 Voorzieningen		
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	28.918	30.561
2.2.3 Voorziening groot onderhoud	258.744	226.650
	<u>287.662</u>	<u>257.211</u>

	Saldo	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo
	31-dec-17	2018	2018	2018	31-dec-18
2.2.1.4 Voorziening jubilea personeel	30.561	1.759	-3.402	0	28.918
2.2.3.0 Voorziening onderhoud gebouwen	226.650	55.540	-23.446	0	258.744
	<u>257.211</u>	<u>57.299</u>	<u>-26.848</u>	<u>0</u>	<u>287.662</u>

	Kortlopend	Kortlopend	Langlopend	Saldo
	deel < 1 jr	deel 1-5 jr	deel > 5 jr	31-dec-18
2.2.1.4 Voorziening jubilea personeel	3.847	18.418	6.653	28.918
2.2.3.0 Voorziening onderhoud gebouwen	43.157	89.187	126.400	258.744
	<u>47.004</u>	<u>107.605</u>	<u>133.053</u>	<u>287.662</u>

	31-dec-18	31-dec-17
	in €	in €
2.4 Kortlopende schulden		
2.4.8 Crediteuren	51.400	13.115
2.4.9.1 Loonheffing en premies	74.905	71.403
2.4.10 Pensioenpremies	20.328	20.305
2.4.12 Overige kortlopende schulden	12.026	9.079
2.4.19 Overlopende passiva	68.868	107.244
	<u>227.527</u>	<u>221.146</u>

		31-dec-18	31-dec-17
		in €	in €
2.4.12	Overige kortlopende schulden (specificatie)		
2.4.12.1	Schulden aan personeel	417	0
2.4.12.2	Diverse te betalen premies	11.609	9.079
		<u>12.026</u>	<u>9.079</u>
		31-dec-18	31-dec-17
		in €	in €
2.4.19	Overlopende passiva (specificatie)		
2.4.16.0	Vooruitontvangen en/of vooruitgefactureerde posten	500	0
2.4.17	Rechten vakantiegeld	59.886	59.482
2.4.19.0	Overige overlopende passiva	8.482	47.762
		<u>68.868</u>	<u>107.244</u>

Overzicht geormeerde doelsubsidies OCW

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	De prestatie is ultimo verslagjaar cf beschikking	
	Kenmerk	Datum	€	€	gereed	niet gereed
Totaal			0	0		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo boekjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale Kosten	Te verrekenen ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum	€	€	€	€
Totaal			0	0	0	0

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing	Saldo per 01-01-2018	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totaal kosten per 31-12-2018	Saldo nog te verrekenen ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum	€	€	€	€	€	€
Totaal			0	0	0	0	0	0

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huurverplichtingen

Vanaf 1/1/2007 neemt de gemeente Voorschoten de beheerskosten van de locatie "ter Lips" voor haar rekening. Vanaf deze datum betaalt de Stichting Vos een huurvergoeding aan de gemeente Voorschoten.

Langlopende contracten

Bij Stichting Voorschotense Openbare School lopen de volgende meerjarige contracten:

Onderwijsbureau Hollands Midden inzake administratieve dienstverlening, contract voor onbepaalde tijd, omvang ca € 41.000 per jaar.

Sharp: inzake huur en onderhoud van 3 kopieerapparaten, contract loopt van 1/7/2013 tot 30/6/2019.

Omvang ca € 15.000 per jaar.

Zonneveld inzake schoonmaak locatie Multatulilaan, contract voor 1 jaar, ingangsdatum 1/2/2012, opzegtermijn 3 maanden, omvang ca € 2.600 per maand.

Liander inzake transport elektriciteit, overeenkomst voor onbepaalde tijd, ingaande 10/2/2012.

Toelichting op de staat van baten en lasten 2018

	Realisatie 2018 In €	Begroting 2018 In €	Realisatie 2017 In €	
Baten				
Rijksbijdragen OCW				
3.1.1.1.0	OCW lumpsum	1.636.677	1.527.840	1.556.806
3.1.1.1.1	OCW inhoudingen uitkeringen en overig	-157	0	0
3.1.1.1.3	OCW personeels en arbeidsmarktbeleid	288.079	240.405	242.877
3.1.1.1.5	OCW prestatiebox	86.044	80.734	72.072
3.1.1.1.7	OCW materiële instandhouding	317.587	317.592	333.674
3.1.1.1.19	OCW overige subsidies	8.000	0	9.426
3.1.3.1	OCW bijdragen via samenwerkingsverbanden	93.986	76.600	85.811
		2.430.216	2.243.171	2.300.666
Overige overheidsbijdragen en subsidies				
3.2.2.2.0	Gemeente bijdragen onderwijsbeleid	10.000	11.500	13.951
3.2.2.2.2	Gemeente overige bijdragen	6.852	0	6.641
		16.852	11.500	20.592
Overige baten				
3.5.5	Ouderbijdragen	18.640	17.000	20.744
3.5.1	Verhuur	1.470	1.500	1.897
3.5.10.1	Vervangingsfonds bijdragen en subsidies	11.344	0	17.270
3.5.10.2	Overige baten	46.480	1.000	6.008
		77.934	19.500	45.919
	Totaal baten	2.525.002	2.274.171	2.367.177

	Realisatie 2018 In €	Begroting 2018 In €	Realisatie 2017 In €	
Lasten				
<i>Loonkosten personeel</i>				
4.1.1.1	Loonkosten bestuur, directie en toezicht	200.770	222.482	221.400
4.1.1.2	Loonkosten onderwijzend personeel	1.555.231	1.497.791	1.465.740
4.1.1.3	Loonkosten onderwijsondersteunend personeel	127.419	97.831	105.976
4.1.1.4	Loonkosten vervangingen	55.867	20.000	42.540
4.1.1.5	Loonkosten overig	0	0	0
		1.939.287	1.838.104	1.835.656
<i>Overige personele kosten</i>				
4.1.2.2.0	Inhuur personeel niet in loondienst	63.823	7.000	2.164
4.1.2.3.0	Scholing en opleiding personeel	20.476	20.000	22.830
4.1.2.3.1	Personeelsbijeenkomsten, overleg, beleid en zorg	9.107	8.400	6.520
4.1.2.3.2	Werving en selectie	19.409	0	0
4.1.2.3.3	Representatie, bijeenkomsten en consumpties	787	500	649
4.1.2.3.4	Kosten kwaliteit en projecten	0	0	3.733
4.1.2.3.9	Overige personele kosten	18.522	3.000	5.370
4.1.2.1.11	Dotaties personele voorzieningen	1.759	0	11.005
4.1.2.1.12	Onttrekking/vrijval personele voorzieningen	-3.402	0	-2.907
		130.481	38.900	49.364
<i>Uitkeringen personeel en vervangers</i>				
4.1.3.2	Ontvangen vergoedingen Vervangingsfonds	-21.847	-12.000	-21.920
4.1.3.3	Uitkeringen (-/-)	-7.201	-5.000	-13.872
		-29.048	-17.000	-35.792
	Personele lasten	2.040.720	1.860.004	1.849.228
<i>Specificatie personele lasten naar samenstelling</i>				
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	1.404.304	1.338.104	1.342.953
4.1.1.2	Sociale lasten	210.307	200.000	200.958
4.1.1.3	Premies Vf/Pf en Risicofonds	135.786	115.000	107.913
4.1.1.5	Pensioenlasten	188.890	185.000	183.832
	Totaal lonen en salarissen	1.939.287	1.838.104	1.835.656

In de pensioenlasten 2018 en 2017 zijn uitsluitend de werkgeverslasten opgenomen.

Bij de stichting waren in 2018 gemiddeld 28,25 FTE's werkzaam (2017: 28,57 FTE's)

Onderverdeeld naar:	2018	2017
Directie	2,28	2,62
Onderwijzend personeel	22,85	23,32
Onderwijs ondersteunend personeel	3,12	2,63
	28,25	28,57

	Realisatie 2018 In €	Begroting 2018 In €	Realisatie 2017 In €
Investeringskosten			
4.2.0.3	7.473	0	1.704
4.2.0.4	2.349	5.000	20.305
4.2.0.6	34.100	20.000	34.887
4.2.0.10	-43.922	-25.000	-56.896
	0	0	0
Afschrijvingen			
4.2.2.0	3.815	3.816	3.815
4.2.2.1	7.038	6.912	6.833
4.2.2.2	5.506	5.508	5.506
4.2.2.3	26.841	24.186	26.333
4.2.2.4	14.001	13.777	16.232
	57.201	54.199	58.719
Huisvestingslasten			
4.3.1.0	43.390	45.000	42.400
4.3.3.0	21.022	13.500	21.415
4.3.4.0	18.002	18.000	18.729
4.3.5.0	34.810	33.000	31.421
4.3.6.0	3.828	4.500	3.728
4.3.7.0	23.446	10.000	2.305
4.3.7.1	-23.446	0	-2.305
4.3.7.2	55.540	35.000	35.000
	176.592	159.000	152.693
Administratie, beheer en bestuur			
4.4.1.0	53.600	32.500	34.387
4.4.1.1	3.630	3.000	3.987
4.4.1.2	6.353	3.500	3.884
4.4.1.3	1.558	1.500	1.545
4.4.1.4	135	1.500	163
4.4.1.5	6.096	4.900	4.903
4.4.1.6	1.393	2.500	1.528
4.4.1.7	0	0	808
4.4.1.8	724	0	7.326
4.4.1.9	4.219	4.500	3.419
	77.708	53.900	61.950
Uitsplitsing accountantskosten			
4.4.1.1	3.630	3.000	3.987
4.4.1.2	0	0	0
4.4.1.3	0	0	0
4.4.1.4	0	0	0
	3.630	3.000	3.987

	Realisatie 2018 In €	Begroting 2018 In €	Realisatie 2017 In €
<i>Inventaris, apparatuur en leermiddelen</i>			
4.4.3.0	82.116	76.500	83.171
4.4.3.1	18.495	17.000	18.276
4.4.2.0	3.374	1.000	3.447
4.4.2.1	12.665	23.000	15.848
	116.650	117.500	120.742
<i>Overige lasten</i>			
4.4.5.4	28.441	25.500	29.124
4.4.5.1	9.250	7.000	10.404
	37.691	32.500	39.528
4.4	232.049	203.900	222.220
Totaal lasten			
	2.506.562	2.277.103	2.282.860
Financiële baten en lasten			
Financiële baten			
6.1.1	835	3.000	3.366
	835	3.000	3.366
Resultaat			
	19.275	68	87.683

(Voorstel) bestemming van het resultaat

Het exploitatieresultaat over het jaar 2018 bedraagt € 19.275 positief.

Het bestuur stelt voor om het exploitatieresultaat te bestemmen aan de onderstaande reserves.

Vooruitlopend op de vaststelling door het bestuur is dit voorstel reeds in de jaarrekening verwerkt.

	Stand	Bestemming	Overige	Stand
	31-dec-17	resultaat	mutaties	31-dec-18
	€	€	€	€
Algemene reserve	1.234.744	19.504	0	1.254.248
Bestemmingsreserves privaat	41.114	-229	0	40.885
	<u>1.275.858</u>	<u>19.275</u>	<u>0</u>	<u>1.295.133</u>

De reserves zijn in detail als volgt gemuteerd:

	Stand	Bestemming	Overige	Stand
	31-dec-17	resultaat	mutaties	31-dec-18
	€	€	€	€
Algemene reserve	1.234.744	19.504	0	1.254.248
Overige algemene reserve private middelen	41.114	-229	0	40.885
	<u>1.275.858</u>	<u>19.275</u>	<u>0</u>	<u>1.295.133</u>

Gebeurtenissen na balansdatum

Na afloop van het boekjaar hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die van belang zijn voor de beoordeling van de positie van de instelling.

Overzicht verbonden partijen

Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)

Per 31 december 2018 zijn er financiële of organisatorische banden met de volgende rechtspersonen:

Naam	Juridische vorm	code activiteiten
Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs regio Leiden	Vereniging	4

WNT-verantwoording 2018

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Per 1 januari 2016 is de maximale beloning afhankelijk van het aantal complexiteitspunten van de organisatie. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op Stichting Voorschotense Openbare School van toepassing zijnde regelgeving het WNT maximum voor het onderwijs.

Het bezoldigingsmaximum in het boekjaar 2018 is € 111.000 Aantal punten 4

Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	2
Gemiddeld aantal leerlingen	1
Gewogen aantal onderwijssoorten	1
Totaal aantal complexiteitspunten	<u>4</u>

Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum.

Voor elke hieronder vermelde onverschuldigde betaling is een vordering ingesteld die is inbegrepen in de post overige vorderingen.

Bezoldiging topfunctionarissen		P.T.A. van Berkel	
Functiegegevens	Directeur-bestuurder		
Duur functievervulling 2018	1-jan-18	31-dec-18	
Deeltijdfactor in fte	0,7		
Dienstbetrekking?	Ja		
Bezoldiging			
Beloning incl. onkosten	53.265		
Beloning betaalbaar op termijn	8.419		
Subtotaal	61.684		
Individueel WNT-maximum	77.700		
Onverschuldigd betaald bedrag			
Totaal bezoldiging	61.684		
Motivering indien overschrijding			
Gegevens 2017			
Duur functievervulling 2017	1-jan-17	31-dec-17	
Deeltijdfactor in fte	0,7		
Dienstbetrekking?	Ja		
Bezoldiging 2017			
Beloning incl. onkosten	52.628		
Beloning betaalbaar op termijn	8.144		
Totaal bezoldiging 2017	60.772		
Individueel WNT-maximum	74.900		

Bezoldiging toezichhoudende topfunctionarissen						
	A.M. Overboom		Y. Keen-Middendorp		L. Marijt	
Functiegegevens	Voorzitter		lid		lid	
Duur functievervulling 2018	1-jan-18	31-dec-18	1-jan-18	31-dec-18	1-jan-18	31-dec-18
Bezoldiging						
Bezoldiging totaal	16.650		11.100		11.100	
Individueel WNT-maximum						
Onverschuldigd betaald bedrag						
Totaal bezoldiging	500		500		500	
Motivering indien overschrijding	nvt		nvt		nvt	
Gegevens 2017						
Functiegegevens	Voorzitter		lid		lid	
Duur functievervulling 2017	1-jan-17	31-dec-17	1-jan-17	31-dec-17	1-jan-17	31-dec-17
Bezoldiging 2017						
Bezoldiging totaal	500		500		500	
Totaal bezoldiging 2017	500		500		500	
Individueel WNT-maximum						
	C. Dreef		M.P.C. Laurensse		dhr S. Blom	
Functiegegevens	lid		lid		lid	
Duur functievervulling 2018	1-jan-18	1-aug-18	1-jan-18	31-dec-18	1-sep-18	31-dec-18
Bezoldiging						
Bezoldiging	6.478		11.100		3.700	
Individueel WNT-maximum						
Onverschuldigd betaald bedrag						
Totaal bezoldiging	292		500		167	
Motivering indien overschrijding	nvt		nvt			
Gegevens 2017						
Functiegegevens	lid		lid			
Duur functievervulling	1-jan-17	31-dec-17	1-jan-17	31-dec-17		
Bezoldiging 2017						
Bezoldiging totaal	500		500			
Totaal bezoldiging 2017	500		500			
Individueel WNT-maximum						
	Dhr. A. de Jong					
Functiegegevens	lid					
Duur functievervulling 2018	1-sep-18	31-dec-18				
Bezoldiging						
Bezoldiging totaal	3.700					
Individueel WNT-maximum						
Onverschuldigd betaald bedrag						
Totaal bezoldiging	167					
Motivering indien overschrijding	nvt					
Gegevens 2017						
Duur functievervulling						
Bezoldiging 2017						
Bezoldiging totaal						
Totaal bezoldiging 2017						
Individueel WNT-maximum						

4442-A/29 mei 2019
Behandeld door:
H.C. Wichers AA

Website: www.accountantskoeleman.nl

Koeleman accountants & belastingadviseurs B.V.

BTW nr.: NL8127.49.959.B.01
KvK nr.: 28099585
AFM vergunning nr: 13000598

ING bank: 67.56.65.531
IBAN: NL71 INGB 0675 6655 31
BIC: INGBNL2A

STRIKT VERTROUWELIJK

Aan het bestuur van:
Stichting Voorschotense Openbare School
Multatulilaan 92
2251 ZM VOORSCHOTEN

Betreft: **CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT**

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel:

Wij hebben de jaarrekening van 2018 van Stichting Voorschotense Openbare School te Voorschoten gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Voorschotense Openbare School op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2018, sluitend met een balanstotaal ad € 1.810.322,-;
2. De staat van baten en lasten over 2018, sluitend met een batig exploitatieresultaat ad € 19.275,-;
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

4442-A

Controleverklaring 2018

Pagina 1 van 4

Behorend bij de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018
van Stichting Voorschotense Openbare School
sluitend met een balanstotaal ad € 1.810.322,- en
een batig exploitatieresultaat ad € 19.275,-

Vestiging Hilversum

Vreelandseweg 7
1216 CG Hilversum
Telefoon: 035 - 6244 341
E-mail: welkom@accountantskoeleman.nl

Vestiging Voorschoten

Kon. Wilhelminalaan 8
2252 GN Voorschoten
Telefoon: 071 - 5617 950
E-mail: voorschoten@accountantskoeleman.nl

Vestiging Amsterdam

Mensinghe 28
1083 HC Amsterdam
Telefoon: 035 - 6244 341

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Voorschotense Openbare School, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons doel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het Bestuursverslag
- Overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- Alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving in onderwijs en paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het Bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de interne toezichthouder voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening. In overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De interne toezichthouder is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van de financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede balansmutaties, die van materieel belang zijn

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

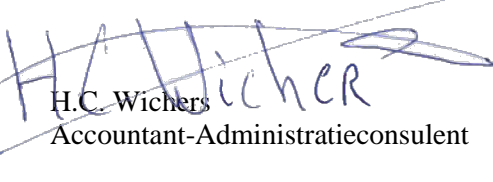
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de interne toezichthouder onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar boven zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de interne toezichthouder hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit verboden is door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Hilversum, 29 mei 2019

Koeleman accountants & belastingadviseurs B.V.

H.C. Wichers
Accountant-Administratieconsulent